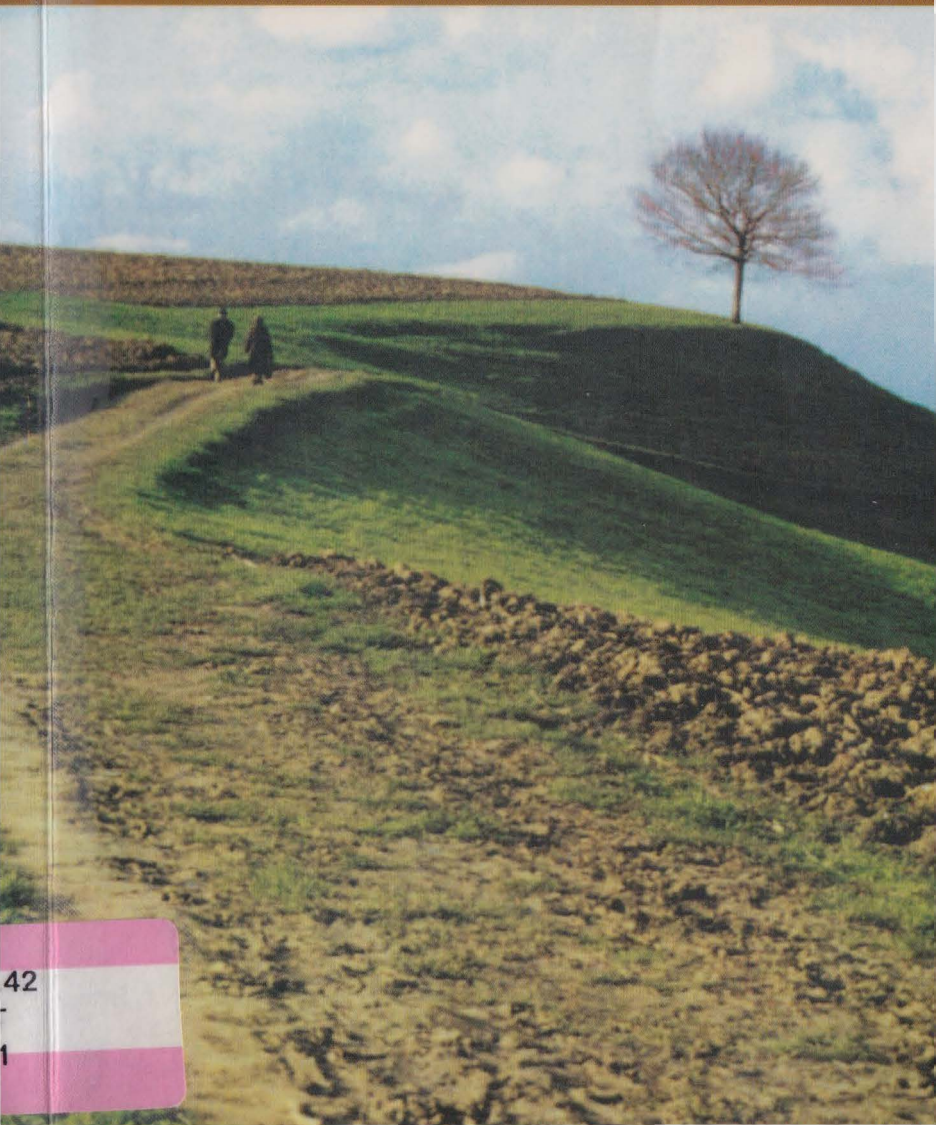
SIR

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

42
-
1

Sır'ın yayın hakları Dergâh Yayınları'na aittir.

Dergâh Yayınları: 140
Sertifika No: 14420
Türk Edebiyatı-Hikâye: 11
Mustafa Kutlu Serisi: 9
ISBN: 978-975-7462-68-2
1. b. Ekim 1990, 2. b. Nisan 1994, 3. b. Ocak 1998, 4. b. Ekim 2000
5. b. Haziran 2004, 6. b. Ağustos 2006, 7. b. Aralık 2007, 8. b. Şubat 2010
9. Baskı: Mart 2011

Kapak - Sahife Düzeni: Sermin Yavuz

Basım Yeri: Ana Basın Yayın Gıda İnş. Tic. A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi Birlik Cad. Yayıncılar Birliği Sitesi
No: 32 Kapı No: 4G Yakuplu – Büyükçekmece / İstanbul

Cilt: Güven Mücellit & Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Devekaldırımı Cad. Gelincik Sok. Güven İşlıanı No: 6
Mahmutbey – Bağcılar / İstanbul

Dağıtım ve Satış: Ana Yayın Dağıtım
Molla Fenari Sok. No: 28 Yıldız Han Giriş Kat
Tel: [212] 526 99 41 (3 hat) Faks: [212] 519 04 21
Cağaloğlu / İstanbul

Mustafa Kutlu

Hikâyeler

SIR

DERGÂH YAYINLARI
Klodfarer Cad. Altan İş Merkezi No: 3/20 34122 Sultanahmet / İstanbul
Tel: [212] 518 95 78 (3 hat) Fax: [212] 518 95 81
www.dergahyayinlari.com E-posta: bilgi@dergahyayinlari.com

İçindekiler

Sır/ 7
Tarihin çöp sepeti/ 23
Politik-vizyon/ 33
Her ne var âlemde/ 44
Aramakla bulunmaz/ 56
Mürit/69
Satılık huzur/ 77
Cüz gülü/ 85

SIR

Gecenin bir vaktinde kapı çalındı, gidip açtım.
Karşımda efendim duruyordu.
Yüzünün nurundan etrafa aydınlık saçılıyordu.

İşin ince tarafına bak ki; o gece de bizim yamuk tarlanın suyu vardı. Saat biri çeyrek geçe. Su ateş pahası. Tarlaya pancar ekmişiz. Lüksü yaktırdım; bizim küçük oğlan yanımda, omuzda bel, elde kürek vaktinden önce yola düştük.
Suyu Hanaltı'ndan kaldırıp tarlaya vuracağız. Pancarın dibi taş olmuş sanki. O yıl da bir sıcak var ağa, bir sıcak.
Neyse... Suyu indirdik Allahıma şükür. Bir o yana seğirt, bir bu yana. Oğlan daha ufak, eli kürek tutacak gibi değil, sade ışığı dolaştırıyor, boyu barabar çamura belendim, ter tırnağımdan çıkıyor. Ağa saat iki oldu olmadı biz işi kolayladık, daha bir çeyrek hakkımız var.. Var ya.. Baktım su azaldı.. Şeytandır insanın kanında gezer derler ya, öfke kabarmaya başladı bende. Bizden

sonra su sırası Efe Kadir'in; Hanaltı'nda fasulye tarlası var.. Ne yapar eder, bir çeyrek, on dakka çalar suyu.. Yahu bu insanoğlu niye böyledir.. Şimdi gitsen dalaşacak olsan, altı üstü bir çeyrek su.. Bir çeyrek su ama, mevsim o mevsim ki bir çeyrek suya millet birbirini kurşunlayacak vaziyete gelmiş..
Oğlanı tarlanın alt başına yolladım, velâ havle velâ kuvvete deyip ben de çöktüm karaağacın dibine. Zaten dizimde fer tükenmiş. Tabakayı çıkarıp bir tütün sardım. Oğlan aşağıdan bağırdı.. Su kavuştu, tamamdır dedi.. Ferahlayıp, cıgarayı fosurdattım.. Efe Kadir efeliği ile kalsın.. Biz pancarı kurtardık. Cenâb-ı Hak böyle bir saat su daha nasip etse bu yılki mahsulü toparladık say. Sırtüstü uzandım, yıldızları seyre durdum biraz. Vücudumun her bir yerinden başka bir ses geliyor. Ne de olsa yaş kemale erdi, bir tarla su yordu bizi.. Yorsun..
Oğlan lüks lambasını sallaya sallaya geldi, fıkaranın gözünden uyku akıyor ki, düştü, düşecek...
Döndük eve..

İşte böyle.
Efendimi kapı önünde görünce.
İlkin eğilip ayaklarıma bakıvermişim.. İnsanız ya..
Daha çamuru üstünde.. Kulaklarıma kadar kızarmışım..
Mübarek gülümseyip sırtımı sıvazladı.. "Aldırma" dedi.."Rençberlik, olacak o kadar".. Geçti içeri, oturdu.

Yanında ihvanın ileri gelenlerinden iki kişi daha var.

Patırtıya vermeden ev uşaklarını uyandırdım. Bir o yana çalındım, bir bu yana çırpındım.. Hele ki üstümü başımı temizleyip giyindim.. Medet hey büyük Allahım.. Yüreğim yerinden çıkacak sanki. Evde sıçan düşse başı yarılacak. Bir testi ekşi ayran, bir kucak kuru ekmekten gayrı bir şey yok. Of ki, of..

Ben böyle bir içeri, bir dışarı girip çıkarken efendim o mülayim sesi ile durdurdu beni.. "Telaş etme" dedi, "Kalıcı değiliz"..

Efendimin gelişinde mutlak bir hikmet vardır. İçim içime sığmıyor, odanın ayak ucnuda el bağlayıp bekledim.
Ayranlar içildi...
Efendim yanındaki ihvan ile şöyle belli belirsiz bakışıverdi.
Bunlar o dem dışarı çıkmak dilediler, kapıyı açıp feneri tuttum.
Ayvandaki tahta sedire oturttum.. Yıldızlar içinde bir gece.
Biri eğilip kulağıma "Efendi hazretleri seninle mahrem görüşecek" diye müjdeli bir lisan ile fısıladı.
Bende zaten takat yok, fer kalmamış, iyice dizlerimin bağı çözüldü.
Yeniden içeri girip el bağlayıp bekledim.

Dedikleri oldu gerçek.
Efendim benimle mahrem görüştü.

Aramızda neler geçti?
Söz nerde başladı, nerde bitti?
Sözden sonra hangi makama, hangi mekâna geçildi?
Hal ehline malumdur.
Efendim yeniden ayvanda bekleyen ihvanları içeri aldı. O gece sabah ezanının önü sıra, "Benden sonra posta işte şu gördüğünüz zat oturmuştur. Ferman..." deyip kesti.
Ben her ne kadar yüzümü yerlere sürüp, gözlerimden kanlı yaşlar akıtıp.."Kurbanın olayım efendim, bu fakire kıymayın, bu bir ağır hizmettir beni bağışlayın. N'olur.. Ben bir fıkara köylüyüm. Ne ilmim var, ne hikmetim.. İki sözü biraraya getirmeye gücüm yetmez.. Beni bundan azad edin.. Bana gelinceye kadar ihvan içinde nice yiğitler, nice âlim zatlar, ağırlığınca altun eden üstadlar vardır.. Yapmayın, elinize, eteğinize düştüm" diyerek feryat ettim ise de; Efendim:
"Şahit olun ve usulünce biat edin" diye o iki hatırı sayılır ihvanı sıkı tenbihledi.
Gözlerimden akan yaşlar odanın toprak zeminini ıslatmış çamur etmişti.
O günkü sabah namazını efendim lütuf buyurup beni imamete geçirerek oracıkta, alnım gözyaşından ıslanmış toprağın çamuruna bulanarak eda ettik.
Ziyade kalmadılar.. Evimi ocağımı gül kokusuna bula-

yıp çıktılar. Mübarek çıkarken iki omuzumu tutup kuvvetle sıktı. Yüzünde bir tebessüm belirdi... "Bize âlem-i mânada böyle göründü.. Emaneti sana tevdî ettik.. Bir emr-i hak vukubulursa, fitne zuhur ederse zinhar tasa etmeyesin, her daim birlikte bulunduğumuzu gönülden çıkarmayasın, himmet dileyene usulünce himmet edesin" deyip, peşinde ışıklı bir iz bırakarak süzülüp gitti...

Buyurduğu gibi de oldu.
Haftasına varmadan gül yüzüne solgunluk erişip yatağa düştü. Veda diyeceklerine elveda deyip bu fâniden bekâ âlemine göçtü.

Ağa o yıllarda rençberlik adam gücüne bağlı idi ve köylünün oğulu uşağı bu babda fazla olmak âdet idi. Gerçi bizim bağımız, bahçemiz, tarlamız, tumbumuz fazla sayılmazdı ama, Kadir Mevlâm çoluk çocuğumuzu fazla vermişti. Efendim gibi mücerret bekâr olmadığımızdan biz hânemizi bekler olup, rençberliğe devam ile bir de tekke hizmetini üzerimize aldık ya; gelenin gidenin haddi hesabı tutulmaz oldu.
Memleketin dört bucağından, ihvan, "Medet yâ pir" deyip yollara düşüyor, binbir meşakkat ile bizim bu ücra, ücra olduğu kadar fukara köyümüze ulaşıp, eh bir iki gün yorgunluk çıkarıp, himmet ricasında bulunuyor.
Elbet bulunacak.. Usul, erkân böyle..

Lakin yer darlığından bizar olmuşuz. Baktık olacak gibi değil, yani bu işlere ayırdığımız, sohbeti zikri tamam ettiğimiz ön odayı genişletelim, yanına bir de misafirhâne ekleyelim diye ihvan ile müşavere kılıp gayrete geldik.

Nagehan ol şara vardım
Ol şarı yapılır gördüm
Ben dahi bile yapıldım
Taş u toprak arasında

Buyurmuş Hacı Bayram Velî.. Bu kavl üzerine uzak dağ köylerinden yüzleri güneş çalığı dağ gibi ihvan duyup gelerek, ve ova köylerinden dahi nice insanlar gelerek, bizimle birlik sırtı ile taş taşıyıp ayağı ile çamur çiğneyerek işe koyuldu. Hanemizin kıyıcığına bir mütevazı tekke ile bir misafirhane inşa ettik. Rabbim utandırmadı. Bu vesile ile gelenin gidenin hizmetini görür olduk; elin yüzün yuyup, karnın doyurur olduk, kul eksiksiz olmaz deyip ne gücümüz var ise ortaya döküp, yerleri hasır ile döşedik, efendimizin himmeti ile bu işler tamam olup biz dahî zikrullaha devama devam ettik..

Gitti bir zaman..
Gider iken. Yani köylük yer işte.. Yediğimiz bulgur aşı, içtiğimiz ekşi ayran. Ama dünya metaıdır, helalinden olsun ve temiz olsun, sünnete uygun olsun da nasıl

olursa olsun diye biz hizmeti ve ikramı bu ölçüde ve aklımızın erdiği, fikrimizin yettiği gibi israftan ve gösterişten uzak tutup ilerletirken..
Elde adam çoktur ve kimisi dost iken kimi düşmandır. Dost görünen düşmanlar dahi vardır. Ve baştan denilmiş ki insanoğlunda türlü türlü haller olur, meğer biz bu yanda uğraşa duralım diğer yanlarda fitne bin başından birkaçını çıkarmış sağa sola sataşır imiş.

Gûya ki, bizim tekkemize uzaklardan giyinip kuşanıp ve keselerine hayli akça koyup ve Mercedes denilen arabaları ile gece demeyip gündüz demeyip sürüp gelen ve geldiğinde ne ise de ayrılıp gittiğinde yüzün asıp:
"Perişanlık diz boyudur.. Hizmetler yerli yerince değildir.. Tekkede yatanlar tahta kurusundan bîzar olmakta, yenilen aş aş olmaktan çıkmaktadır, ve sohbette lezzet, zikrullahta bereket kalmamıştır ve daha neler nelerdir" diye dünya ahvaline ve masivaya dair ne kadar kıyl u kal var ise eder olmuşlar...
İhvanın ileri gelenlerini yer yer cemedip fitneyi büyütüp, tekkeyi şehir yerlerinden birine nakl ile bizi dahi oraya kaldırmaya kavl ü karar etmişler.
Budur..
Ve kulağımıza neden sonra ulaşan nice fitneler vardır.
Gûya ki efendim bize emaneti devretmemiş imiş de, o gece bizi şöyle bir yoklamaya gelmiş imiş.
Yoksa makama layık ihvanlar sıraya konulsa bize ge-

linceye kadar ne münasip kimseler var imiş, ne ilmihüneri deryalar gibi sözü sohbeti dinlenir namzetler var imiş..
Hatta bunlardan bir takımları daha efendimizin sağlığında gözü içine bakar durur, etrafında pervane olur imişler ve geceleri rüyalarında kendilerini posta oturur görürlermiş.
Bizim hilafeti aldığımız duyulduğunda bunları da bir şaşkınlık almış ki.. Bir türlü inanamamışlar. Ve o gece efendimle birlikte yanımızda olan o iki hatırlı ihvana yemin üstüne yemin ettirmekten de geri durmamışlar. Bu iş bir takım nasipsizlerin gönlüne o kadar giran gelmiş ki, bizi ziyarete gelmekte epeyce ayak sürter olmuşlar..

Sözü uzatmanın hiçbir vakit yararı yoktur ve olup biteni bir bir ortaya dökmenin de zararı çoktur.
Şehirli ihvanın dediği baskın çıktı ve araya nice hatırlı adamlar girdi.
Bizim posta oturmuş olduktan kelli, hâlâ çift ve çubuk, mal ile davar peşinde koşmamız; bel belleyip, ağaç budamamız, iki buçuk tarlayı ekip biçmemiz göze tahta kıymığı gibi batar oldu.
Hele ki kimseden bir kaşık yağ, bir tutam ot, bir kuruş akçe hediyedir diye kabul etmememiz dillere destan oldu. Tekkemizin adı fukaraya çıktı.
Dahası onca yolu tepip gelen, kuru ekmeğimiz ile ekşi ayranımıza razı olup, hasır üstünde yatan ihvanımız,

oturup bir iki gece dahi sohbetimizden istifade edemez olmuşlar, küskünlük elvermiş..
Düşündüm...
Hakları da var..
Gün boyu yazıda, yabandayız. Dönüp geldiğimizde tekkede bizi bekleyen misafirler sabırsızlık etmedeler. Sorup anlayacakları, danışıp görüşecekleri meseleleri var. Hiç biri olmasa dahi sırf yüzümüze bakıp feyz almak dileyenler var.
Eh..
Encamı insan değil miyiz?...
Yorgunluk işte..
Sabahınan er kalkıp işe güce koşmak var.
Gecenin yarısına doğru gözlerim kapanmaya, sesim soluğum kesilmeye, dillerim dolaşmaya başlıyor. Bir uyku bastırıyor ki sormayın.. Bizim gibi kendini geçindirmekten aciz olanların koca bir dergâhı çekip çevirmeye güçleri yeter mi? Üstelik bende söz kıt. Cenab-ı Hak'tan ne miktar nasip olmuş ise, büyüklerimizden, efendimizin sohbetinden ne kadar kapmış isek onları ihvana nakleder olmuşum. Esasen edeb ve erkân için, yüzünü hakka döndürmek için, masivayı kalpten atmak için fazla söze hâcet olmadığın ehl-i hal olanlar bilir ve bizden ihvana geçecek olan himmetin kıymetini kalp gözü açık olan anlar ama...
Dedik ya, elde adam çok. Tanıdık var, tanımadık var.. Eskisi var, yenisi var.. Kalkıp bizi görmeye gelen var.. Esnafı var, tüccarı var. Memuru, siyasetçisi, hatta zabi-

tan takımından olan bile var.

Beni aldı bir tasa..
Uykuyu-durağı, işi-gücü unutur oldum. Gece-gündüz efendimden bir himmet beklemedeyim. Bu şehir yerlerine nakil işi kalbime yakın gelmiyor bir türlü.
Biz bu hal ile kendi kendimizle cebelleşip duralım; ihvanın ileri gelenleri kavl ü karar etmişler, şehir yerlerinde bir arsa temin ile tekkenin inşaatını başlatmışlar bile..
Neden sonra haber bize de ulaştı.
Tasa bir idi oldu bin.
Mazeret çok, kumpas tamam. Gûya ki bu inşaat işi zaten fuzulî bir dünya işi imiş ve beni dahi bu fuzulî iş ile meşgul etmek istememişler.
Böylece başımızın üzerinde dönüp dolaşan fitne bir gün omuzumuza gelip konar oldu.
Bir gecelik izin istedim...
Yaradana sığınıp, Hz. Peygamber'den şefaat dileyip, şeyhimin himmetini bekledim.
O gece, "İmtihandır, kabul edesin" diye fütuhat oldu.
Sabaha kalbim sükûn içinde uyandım. Cenâb-ı Hakk'a şükürler ettim. Eve, ocağa, taşa, toprağa gözlerimde yaş –hani vatandan ayrılıyoruz ya– bakar oldum bir zaman. Encamı emre ittiba edip "Peki" dedim.
Bu karar üzerine ihvanın ileri gelenleri ve akçesi çok olanları –her ne kadar muhalefet ettim ise de– köyümüzde görülmedik ve tekkemizde bilinmedik, hasılı

şanımıza yakışmayacak israf ile bir ziyafet tertip ettiler.
Keyfim kaçtı.
Bir tek lokmacık alayım da ziyafettir diye toplananlar meraklanmasın ve dahi incinmesin diye ağzıma aldığım lokma boğazıma takıldı kaldı.
Hal ehline malumdur, hayret edilmeye..
İki buçuk tarla ile bağı, bahçeyi, köyün taşını toprağını, kurdunu, kuşunu son bir kez ziyaret edip hepsinden helallik diledim.
Şurası malûm oldu ki anadan atadan bize yadigâr kalan tarik bundan geri değişmektedir ve bir dahi aynı ahval geri dönüp bize nasip olmayacaktır, köyün ihvanından birine, aynı minval üzerine tekkeyi muhafaza etmesi için hilafet verip baba ocağından çıktık.
Sanki ayağı çarıklı, yüzü yanık köylülerden biri değil de, samur kürklü bir şehzade imişiz gibi bizi koltuklayıp Mercedes arabalara bindirerek şehir yerinde inşa ettikleri tekkeye indirdiler.
Ağa şaşırmamak elde değil.
Yahu siz bu kadar parayı helalinden nasıl ve ne yoldan kazandınız da bu tekke binasının duvarına döşemesine sıvadınız.
Yerler silme halı... Ayağın basacak olsan içine gömülecek. Duvarlar kaplama tahta. Abdest mahalleri mermerin en iyisinden. Zikire ayrılan odanın bir ucundan öteki ucu nerdeyse görünmüyor.
Görmemişlik zor zenaat.

Bir köşede büzülüp kaldım..
Tekkenin bitişiğinde bizim hane halkı için de böyle müzeyyen bir daire –öyle diyorlar– inşa edilmiş ve hiçbir eksikliği kalmamacasına içinin eşyası da tamam edilmiş..
Şimdi de tekkeye gelecek misafirler için bir üst kat daha çıkıyorlar. Ustalar, ameleler, insanlar arı gibi çalışıyorlar..
Her yanda bir çalım, bir neşe, bir hava ki; kimsenin ayağı yer basacak gibi değil.
O gece bize ayrılan daireye –artık kusur ise affola böyle diyeceğiz– konduk...
Köyden getirdiğimiz eşyayı odalardan birinin bir köşesine yığdık. Ah o eşya..
Ne kadar zavallı..
Ne kadar mahzun..
Ne kadar yabancı..
Ne kadar garib..
Ve ne kadar yerini yadırgadı.
Ve tahmin olunacağı gibi bir daha tarafımızdan hiç kullanılmadı.
Gerisin geri köye gönderilip ihvanın fukarasına dağıtıldı.

İşte o gece..
Yani dairemize konduğumuz gece, bir rüya gördüm.
Rüyamda gûya ben Hz. Muaviye olmuşum da Şam'da İslâm devletinin ilk sarayını yaptırmakta imişim.

Hz. Ebûzer-i Gıfarî benimle birlikte inşa edilmekte olan sarayı geziyor. Derken gezintiyi yarıda kesip, o dik, o sert, o muhkem sesi ile bana dönerek:
– Bu sarayı halkın parası ile yaptırıyorsan;
Bil ki bu bir zulümdür..
– Yok kendi paran ile yaptırıyorsan;
Bil ki bu da bir israftır.. Dedi.

Uyandım. Ter içinde kalmışım. Her bir yanımı bir titreme almış. Vücudumun bütün azaları zangır zangır sallanıyor. Hatuna seslenip çamaşır değiştirdim. Zavallının hali beni görünce benden beter oldu. Bir uzun zaman okuyup üfürdüm. Yaradana sığınıp, Hz. Peygamber'den şefaat, efendimden himmet dileyerek başımı yeniden yastığa koydum..
Bu defa efendim himmet edip yetişti. Âlem-i mânada bana şöyle buyurdu: "Hz. Ebûzer-i Gıfarî haklıdır, amma ben de haklıyım. Köyde eskinin insanlarına eski usul üzre hizmet etmek kolay; zor olan fitnenin fink attığı bu şehir yerlerinin yeni insanlarına mürşid olabilmektir. Bakalım el mi yaman, bey mi yaman."
Böylece nasıl zorlu bir imtihana çekildiğimiz ayan beyan ortaya çıktı.
Kim, bir kısmını nakledeyim ki okuyup-dinleyen ibret alsın.
Başta ben olmak üzere hane halkımız da elini sıcak sudan soğuk suya vurmaz oldu.
Her gece bir başka eve, her mevsim bir başka diyara

konuk olduk ki; ihvan halkası genişlesin diye imiş.
Pek tabii davete icabet etmek gerektir ve de önümüze getirileni yemek gerektir diye, kuş sütü kuru üzüm ile beslendiğimizden iyice şişmanlayıp nefes darlığı çekmeye başladım.
Bu şehir yerlerinin insanlarında ne kadar çok müşkil, ne kadar çok sual var imiş.
Kim bir kısmını sayayım da neler olduğu anlaşılsın.
Bir şu kadar param vardır, bu parayı hangi işe yatırsam benim için daha hayırlı olur? –En fazla sorulan sual bu–.
Müslümanın sağcısı solcusu olur mu?
Gelinimiz, damadımız fazla çocuk sahibi olmak istemezler; bunun dahi türlü türlü yolları icad olunmuştur, bütün bunlar tatbik edilse caiz midir?
İmal ettiğimiz mallardan satılmayıp elde kalmış ve de eskimiş bir kısım vardır ki bunları zekât olarak versek doğru mudur?
"Öyle bir zaman gelecek ki, insanlar kazançlarının helâl mi, haram mı olduğuna bakmayacaklar artık" şeklinde bir hadis-i şerif vardır. Bu zaman gelmiş midir?
Piyasada satılan bir takım yağlar vardır ki margarin derler, bunlar domuz yağı karışmıştır diye şaibe altındadır bunları alıp yemek uygun mudur?
Kadınlarımız, kızlarımız şöyle mi örtünsünler, böyle mi örtünsünler?
Artık tababet ilerlemiş, bir insanın kalbi diğerine nakledilir olmuştur. Bu sırada iman nakli de vukubulur mu?

Şehrimizde Allah'a şükür ulu şeyhler vardır ki, bir mesele hakkında kimi şöyle buyurur, kimi böyle buyurur; siz dahi bu hususta ne buyurursunuz?

Evvelce söylenmiş idi. Benim ilmim azdır diye. Hatta o ilk gece efendime bu sebeple ne kadar yalvardım, ne kadar gözyaşı döktüm.
Ancak zaman geçer ve olacak olur denilmiş.
Olanda da hayır vardır denilmiş.
Bunaldım.
Demek bunalmamda hayır var idi.
Çünkü iş sonunda döndü dolaştı siyaset kapısına dayandı.
İhvanın ileri gelenleri yapılacak seçimlerde filan partiye destek vermek isterler imiş. Ve çokları da bu partinin liste başlarına çoktan yazılmışlar imiş.
Denildi ki bu partinin başkanı da gelsin, hiç olmazsa efendimizin bir kaşık çorbasını içip, elini öpüversin; her neresinden bakılırsa bakılsın bu işte sayısız faideler vardır; hem tekkemiz itibarı artar, hem ihvanın işleri daha bir yoluna girer.

O gece bu partinin başkanı birkaç adamı ile birlikte gelip beni ziyaret edecekti.
Şöyle çıkıp bir tekkeyi dolaşıverdim. Tıpkı Hz. Muaviye ile Hz. Ebûzer-i Gıfarî'nin sarayı dolaştıkları gibi.
Bir hazırlık, bir hazırlık, dersin cennetten haber gelecek.

Bir boy aynasında kendimi gördüm.
Sarıklı, cübbeli, sakallı, heybetli bir adam.
Lakin artık güngörmemekten olacak çehresi iyice beyazlaşmış, yanakları pembeleşmiş.
Ellerime baktım, tombul tombul olmuş.
Aynada bakarken kendime, nasıl bir fütuhat olmuş ki, kalbimin içini de görüverdim.
Orada ne gördüm, onu burda söyleyemem. Hal ehli bilir.
Cübbemi çıkardım, yavaşça sarığımı yere koydum.
Tekkeden çıkıverdim.

Ardımdan "efendi sırroldu" demişler.
Kerametlerimi anlata anlata bitiremez olmuşlar. Öyle ki bunlardan bir kısmını kitaplara yazıp, ciltleyip satar olmuşlar.
Lakin bütün bunlar fitneyi durduramamış.
Herkes birbirine soruyormuş: "El kimde?"..
Allah'tan korkmayıp "El bende" diyenler olduğu gibi, bunu kabul etmeyenler de olmuş.
Bizim bir tekkeden, birkaç tekke daha doğmuş.

TARİHİN ÇÖP SEPETİ

Eğer bir gün bu ülkede hakikatin üzerine çekilen kara perde yırtılıp, gerçekler ortaya çıkabilirse, söylenecek ilk cümle şu olacaktır:

İki noktayı üst üste koyduğu sırada o ince çerçeveli gözlüklü, sarışın, çilli kız başını kapı aralığından uzatarak:

– Patron sizi istiyor, dedi.

Henüz çayından bir yudum almıştı ve sigarasını yeni yakmıştı. Yüzünü buruşturdu. Çaydan bir yudum daha alıp kalktı.
Arabası tamirde olduğu için o gün gazeteye otobüsle gelmişti.
İşte... Kuyrukta beklemiş, kalabalığa karışmış, çoktandır unutmuş olduğu "halkımız"ın terini koklamıştı.
Doğrusu bütün bunlardan oldukça sıkılmıştı.
Ki; otobüsün geri sıralarında, başını camdan yana da-

yayıp uyuyakalmış olan çocuğu gördü.
On üç-on dört yaşlarında vardı. Belki daha da büyüktü ama çelimsizdi. Kirli sarı saçlıydı. Gözlerini açıverse mavi mavi bakacak gibiydi. Sırtında yakası kirden kapkara olmuş gri bir gömlek vardı. Tepesinin üzerinden bir tutam inatçı saç kalkmıştı; sanki yatağa nasıl girmişse o şekilde kalkmıştı. Uykusunu alamamıştı.
Bu çocuk sarı maden işlenen o daracık atelyelerden birinde; evet, iki kat merdivenle inilen havasız ve tozlu atelyelerden birinde çalışıyordu.

Çocuğun hikâyesini yazmağa başladığını farkedince garip bir hüzne kapıldığını anladı ve bakışlarını camlardan kayıp giden görüntülere, özellikle tabelalara kaydırdı.
Nafile...
Çocuğun incecik ve kirli boynunda hızlı hızlı atıp duran o mavi damar bir türlü zihnini terketmiyordu.
De ki damar..!
Damar..!
Al sana bir şamar..!

Yeniden çocuğa dönünce çeyrek ekmek-domates, bir yerli kot pantolon, Bruce Lee, "usta babam dedi ki, babam dedi ki..." diye kırılgan bir sesle devam edip giden anlaşılmaz cümleler, plastik saplı bir kara-kartal bayrağı, minibüsler, ne alırsan beşyüz'ler, Küçük Ceylan'lar arasında buldu kendini...

Hep böyle oluyor...

Bu çocuğa, ne bileyim benzeri bir şeye raslıyor, sonra o hızla gelip gazeteye, kâğıdı hırsla makinaya takıyor ve hep aynı cümleyi yazıyor:
Eğer bir gün bu ülkede...

Patron masasına yan oturmuştu. Son günlerde iyice moda olan bağcıklı gözlüklerden takmıştı. Parlak makosenlerini iskemleye uzatmıştı. Elinde bir kâğıt....
Kapıdan girişine, selâm verişine, "beni istetmişsiniz" deyişine şöyle bir bakarak kenardaki koltuğu başıyla işaret etmişti.

Oturup bekledi....
Patron okudu.... Okudu.... –Altı-üstü yarım dosya kâğıdına daktilo ile yazılmış bir metin–
Odadaki sessizliği iyice koyulaştırıp gerdi, gerdi. Sonra bir yarım baş hareketi ile gözlüklerini göğsüne indirdi. Döner koltuğunda döndü. Elindeki kâğıdı neredeyse havaalanı kadar geniş olan masasına uçurdu. Porselen dişlerini göstererek güldü.

– Eeeee.....!

Bu "e" çeşitli mânalara gelmektedir.
Neler yapıyorsun? (Yani yaptıklarından haberim var. Benim her yerde ispiyoncularım, jurnalcilerim, casus-

larım var).
Neler yazıyorsun? (Yazdıklarını okuyorum. Benden kaçmaz).
Şu anda neyle uğraşıyorsun?
İnce çerçeveli gözlüklü, sarışın, çilli kızla ilgileniyor musun?
Akşamları nerelere takılıyorsun?
Bana söyleyecek ilginç bir sözün var mı?
Vesaire....

En emin yolu seçerek cevaplara geçiyor:
– Araba tamirde, bu gün işe otobüsle geldim.
– İstanbul artık yaşanmaz oldu.
– Trafik, sıcaklar..
– İSKİ'nin çukurları..

Patron kalkıyor.
Piposunu tablaya tıklatıp temizliyor. Odada geziniyor. Hep konuşmalı... Artık onun için bir oda müziği gibi gelen bu konuşmayı uzatmalı. Uzatmalı ki, patron piposunu tüttürerek düşünen adamı yerli yerince oynasın.

– Efendi'ye gidiyor musun?
– Çoktandır gitmiyorum..
– Niçin?
– ..... (Efendi'ye gitmenin yaşadığımız hayatta gerçek bir dönüşümü, bir devrimi başlatmış

olması gerekir. Bir yerden kalkıp, bir yere varmalı değil miyiz? Heyhat... Ya feyiz kesilmiş, ya da artık biz –ben– bir daha ebediyyen nasip alamayacak derekeye düşmüşüz... Ooooof...Of...)

– Her neyse...! Bu akşam gidiyorsun. Yeni başkan partiden birkaç arkadaşı ile gelecek. Sen de orada bulun. Üzerinde gizli bir ses alma cihazı olsun. Konuşulanları tesbit etmenin sayısız faydaları var. Fikir beyan etme... Hele benden.. Ne düşündüğümden falan hiç bahsetme.. Ben yokum.. Tamam mı.. Orada gazeteden biri olarak değil, bir tekke mensubu olarak bulunacaksın.
– Ama!..
– Bu bir iş.. Duygu ve düşüncelerini kendine sakla. Sabaha raporunu verirsin. Kısa olmalı.

Elimde ne var benim... Haaa.. anahtarlıkmış.. Ter içinde.. Yüzüm nasıl acaba?.. Akşama oradayım. Ben kimim ve ne yapıyorum?
– Bu gün ne yazıyorsun?
Az daha "*Eğer bir gün...*" diyecekti.
– Dünkü yazımın ikinci kısmını efendim. Enflasyon.
– İyi. Bir hafta hiç siyaset yazma. Ekonomiye devam. Veya sanat. Şu festival için. Nasıl?
– Olabilir.
– Anlaştık.
Yine porselen dişler, uzatılmış el, antika yüzük.
Kızarmış bir surat, çarpıntılı bir yürek ve titrek adım-

larla koridora çıkıyor.
Kimselere görünmese olmaz mı?
Çekip gitse...
Hıh.. Suratına düşen bu kaçıncı kızartı. Nereye gidecek? Son ümidini de tekkenin mermer merdivenlerinde terketmedi mi?

Yine o çilli kız odasına varmadan önünü kesiyor, kısık bir sesle:
– Misafiriniz var, diyor.
Nereden çıktı şimdi bu? Misafirin sırası mıydı? Kim peki?
– İsmini söylemedi. Çok yakın arkadaşınızmış, beklerim, dedi. Oturuyor.
Kim acaba? Kim bu çok yakın arkadaş. Makinaya takılı kâğıdı görmese bari. O yarım kalmış cümleyi. Çok yakın arkadaş kalmadı çünkü. Etrafında hep bir alış-veriş. Veya kendisi hep bir alış-veriş etrafında. Hatta anaforunda. Böyle olunca arkadaşlık falan on yedi yaş civarında kalıyor. Şimdiki on yedi yaş grubu neler yapıyor acaba?
Arkadaşlıktan, on yedi yaştan ve yüzünün kızarıklığından güçlükle sıyrılıp odasına yöneliyor.

Oktay, bu.. Okuldan arkadaş (!)
Bayağı kravatlı falan. Bu yılın modası parlak kumaşlardan gri bir kruvaze takım giymiş. İyice göbekli, oysa boksa meraklıydı. "Bendeniz boksör Oktay" diye şi-

şinirdi. Bir de lakabı olacaktı bunun, neydi acaba?
Karşılıklı sırıtarak sarılıyorlar.
Nereden çıktın?
Hangi dağda kurt öldü.
Göbeğe bak göbeğe.
Ya bu kafa, kel kafa, amma da dökmüşsün saçları be...
Vurma ulan tohumu dökülecek.
Şallak-mallak sırnaşıyorlar. Dayanılacak gibi değil. Tamam buldum, lakabı "hırt" idi bunun. Hani boksör ya, her önüne gelene çatar, herkese "kes lan hırt" diye dayılanırdı. Başkalarına"hırt" diye diye kendi adı "hırt" oldu. Hırt Oktay...

Öt bakalım hırt; neye geldin?
Ceketini çıkarıp yayılıyor koltuğa, kendine kahve söyletiyor. Bunun da parlak makosenleri var. Kravatını gevşetiyor. İyice laubali. Birkaç okul anısı patlatıp havayı yumuşatıyor aklınca. Yakınlık derecesini artırıyor. Sadede gel, sadede...
Bir süre işlerinden, yeni kurduğu şirketten bahsediyor. Mütevazı davranıyor. Sonra memleketin iktisadî vaziyetine geçiyor. Taze para, ihracat, kredi muslukları, Tahtakale v.s... Ayrıntılara giriyor..

Liseyi zorla bitirmişti bu dangalak; ite-kaka. Sonra bir özel yüksek okula kapağı atmıştı; o yıllarda parayla diploma dağıtıyorlardı.
Önüne dört tane kaz katsan otaramayacak olanlar da-

ire başkanlığına, müsteşarlığa, şirket müdürlüğüne yükseldiler. Bu memleket ne olacak? Derken gözü makinada takılı kâğıda, kâğıttaki yarım kalmış cümleye takılıyor: "*Eğer bir gün.....*"

Hırt Oktay, "Sen tabi meşhur bir yazar oldun artık", diye sadede yaklaşıyor. Yeminle hergün köşesini okuduğunu, iftihar ettiğini söylüyor. Hanıma, çoluk-çocuğa, iş arkadaşlarıma gösteriyorum diyor. Hani aradabir televizyona da çıkıyorsun ya..
Sonra "...biz işte ticarete falan daldık, bu meselelerden uzaklaştık" diye aşağı perdeden bir başka makamda sızlanıyor. Peşine "Yav, bizim fabrikaya gelsen bir gün, ha. Ne güzel olurdu.. Akşam da şöyle keyfimizce bir Boğaz yapardık" diye daha şakrak bir makama atlıyor. El-hak ustalaşmış pezevenk, pazarlığı kavramış... Ki, yayarak ağzını "kenarda, köşede yok mu bir şeyler; sen de katılsan şirkete" şeklinde çıtlatarak rüşvetin kabuklarını bastırıyor:

Müsteşarla aran iyi imiş..
Hadi, hadi... Biliriz biz.. Herkesin ihtisası kendine.
Bir randevu canım.. Bilirsin bu işleri. Aslında parti kanalından da gidebilirdik ama, düşündüm ki orada bir yığın hanzoya dert anlatacağız.. Ne lüzumu var değil mi? Bunca yılın dostluğu aramızda iken... Kırmaz beni dedim...

Terini siliyor.
Bir kahve daha istiyor.
Şovunu bitirdi.. Rahatladı.

Ben bu akşam cebimde gizli bir ses alma cihazı ile nereye gideceğim? Meşhur bir gazeteciyim artık.. Şöhretime şöhret katmaya gideceğim.
Hırt Oktay çıkıyor.
İki nokta üst üste bütün haşmeti ile karşımda duruyor. Daha sonra gençler geliyor. Yazımı yazamadım. Onlara da kahve söylüyorum. Onlar bana, "İçerdeki arkadaşların durumu çok kötü abi" diyorlar. Ses alma cihazının pilini değiştirmeliyim. Telefon çalıyor. Boğuk bir ses bana "Utanmıyor musun yazdıklarından", diye başlayan uzun bir nutuk atıyor. Ahizeyi başımla, omuzum arasına sıkıştırıp bir sigara yakıyorum. Gençler "Abi işkence" diyorlar.. Telefondaki boğuk ses nutkunu sövgüye dönüştürüyor. Çilli kız kapı aralığından garip işaretler yapıyor. Gençler gidiyor. İçeriye uzun boylu, mevzun vücutlu, çok güzel bir hanım giriyor. Hakkında çirkin dedikoduların yayımlandığını, dava falan açabileceğini söylüyor. Bacak, bacak üstüne atınca etekleri sıyrılıyor. Yazı işlerinden biri dalıyor açık kapıdan. Kadını ve beni görünce duraklayıp pis pis sırıtıyor. Ben sonra gelirim mânasına bir işaret yapıp sıvışıyor. Patron arayıp çıkmadan kendisi ile bir kez daha görüşmemi istiyor. Köyden bir sepet taze meyve, bir çerçeve bal göndermişler. Bir ara otobüsteki sarı

saçlı çocukla birlikte köye gidiyoruz. Meğerse mevsim yaz, hava oldukça sıcakmış. Evet oldukça sıcak olmalı ki mevzun vücutlu bayan bluzundan bir düğme daha çözüyor. Sarı saçlı çocukla bulanık bir nehirde, sığırların sırtına binmiş, bir kıyıdan ötekine geçiyoruz. Bayana meyve ikram ediyorum. "N'olur bir röportaj yapsak" diye ısrar ediyor. Partiden hatırlı adamlar gelince bayan gitmek zorunda kalıyor. Hatırlı adamları hatır için dinliyorum. Bana nasihat ediyorlar, hatta yazacağım yazıları ana hatları ile belirtiyorlar.
Akşam beni bekliyor.
Makinaya takılı kâğıdı, yani o yarım cümleyi hızla çekip çıkarıyorum. Yavaş yavaş buruşturup bir top yapıyorum.
Duvarın dibindeki çöp sepetine doğru fırlatıyorum.
Kâğıttan top duvara çarpıp sepete düşüyor.

Basket....

POLİTİK-VİZYON

Kapıdan çıkınca kapıcı ile karşılaştı. Şeref Efendi uzun saplı süpürgesinin sapına yaslanmış düşünüyordu.
Ne düşünüyor?
Kim bilir?
Onu farkedince kapıcı, yarı-buçuk gülümsedi, az-biraz saygı duruşuna geçti. Azımsıyor.. Bu kadarcık mı? Hıh!.. Ulan seni kim kolluyor şu apartımanda, kim koruyor, ha!..
Kapıcıların adı nedense hep Dursun oluyor. Filimlerde ve dizi-filimlerde. Ama bizimkisi Şeref. Oh, ne âlâ. Hem bu adı taşıyacaksın, hem de bir şu kadar senedir kapıcılığını yaptığın apartımanda kime nasıl bakacağını bilmeyeceksin.
Yahu daha geçenki apartıman yönetim kurulu toplantısında buna bayram hediyesi olarak hane başına herkesler bin lira teklif ederken kendisi "duruma müdahale edip" ve tabii suhuletle bu parayı bin beşyüze çıkarmamış mıydı?.. Eeee....
Ama bunu fukara Şeref Efendi nereden bilsin de ken-

disine gerekli ihtiramı göstersin. Değil mi? Bilmiyor. Kendinden yana olan kimdir bilmiyor...
Bildirecek tabii..
Herşeyin bir yeri ve sırası var. Her unsurun bir kullanım alanı var. Gün gelir Şeref Efendi'ye bunu usulünce çıtlatır, o da kimin karşısında nasıl duracağını beller. Kapıcıya taktım ben de. Pöh... Türkçe mi bu? Önüne gelen "takmak" fiilini önüne geldiği yerde kullanıyor. "Dil meselesi"...
Geçsin miydi şimdi şu "dil meselesi"ne geçmesin miydi?..
Geçmeyecekti tabii, sırası da değildi ama, rahmetliyi hatırlamamak kabil mi? Sağ beni anlamıyor, sol da yabancı bana yaklaşmıyor, diye yakına yakına gökkubbenin altından göçüp giden rahmetli mütefekkir heyecanlanıp, gazaba gelerek nasıl koltuğundan fırlar, sarı kehribar tesbihini bir avucundan öbürüne vurup şaklatarak:
Dil namustur.. Kâmus, nâmustur... diye nasıl da kükrerdi..
Millî Eğitim'de iken buna çok çalışmıştı doğrusu. Elinden geleni geri koymamıştı. Şûralar falan toplamıştı. Lakin şu bizim "ulema-yı rüsûm" yok mu... Yok, yok.. Bunlarla bir yere varılmaz..
Lakin varılamayacağını çok geç anlamıştı.

Hava güzel.
Tatlı-serin.

"Hadi gidelim" der gibi...
Kararsız kaldı bir süre. Şimdi, şu güzelim havada arabayı garajdan çıkaracaksın, sağını solunu muayene edeceksin, binip çalıştıracaksın, o zalim köprü kuyruğuna gireceksin, değer mi.. Düşüncesi bile terletiyor.
Şurdan iskeleye kadar yürüyüverse. Sağa sola selâm vere-ala..
Şeref Efendi'yi, "Dil meselesi"ni ve arabayı geçiyor. Çiçeğe durmuş iri at kestanelerinin gölgesinde ilerliyor. Dükkân önlerinde esnaftan kişiler. Hiçbirini tanımıyor; hiçbiri de onu. Ne oldu bu semte böyle? Eskiden.....
Fotörünü hafifçe oynatarak yerinden, hafifçe eğerek başını ve hafifçe gülümseyerek...
Ardından fısıltılar yayılırdı...
Kim bu?
Aaa.. Tanımıyor musun?..
Yooo...
Yahu Avukat Halim Bey... Mebus...
Yaaaa... Oturaklı adam.
Nerdeee... Bir sürü ne idüğü belirsiz.. Yıktılar herşeyi.. Kattılar birbirine.. Şimdi ayıkla pirincin taşını.
Bari Şekerci Lütfi'ye şöyle bir görünse. Ne de olsa semtin eskilerinden. İki laf eder, efkâr-ı umumiye hakkında fikri olur.
Geçerken bakıyor camekândan içeri. Pek de iyi göremiyor ya. Yok... Oğlu mudur, damadı mıdır, saçlı-sakallı bir genç var tezgâhın ardında. Girip sorsa mı acaba? İrkiliyor birden. Ya bu saçlı-sakallı, "bir emrin mi

var baba" diye zort, zort konuşursa.. Vazgeçiyor. Bu güzelim sabahta bir kişiye olsun selâm veremedi. Yürüyor...

Haydaaa...
"MİRLİ KEMAL". Nereden çıktı şimdi bu? Cânım Sebil'i tutup bir yağlı börekçiye vermişler, onun da tabelası yarım."İzmirli Kemal" olacak besbelli. Plastik harflerin baştan ikisi düşmüş. Adam zahmete katlanıp takmamış bile. Aman, Allah.. Şu pisliğe bak. Şu mermerlerin, şu sarı maden kafeslerin cenâbet karasına bak.. Neden böyle yaparlar? Ecdat yâdigârlarına böyle mi bakacağız? Hadi bugünkü dil ile ifade edelim, turistik eserlere.. Yok, yok.. İyiye alâmet değil bu gidiş. Böyle mermer sebilleri falan, yağlı börekçilere teslim ederek yürümez.. Ne beklenen kalkınma olur, ne ilerleme..
Şimdi şu güzelim biblo gibi sebil içinde, onun mermere oyulu gülleri karanfileri içinde, şöyle tertemiz, rengârenk bir çiçekçi bulunsaydı. Çiçeklerin gerisinde gelip geçenlere gülümseyecek, orta yaşı biraz geçmiş, yüzüne bakılır bir hanım tezgâhtar bulunsaydı. Hani o ipince kızın rayihasını yanıbaşında duyunca başdönmesine uğrayıp uzun saçlarını savura savura –elini seyrelmiş, ak saçlarından geçiriyor– deli gibi çiçekçiye koşarak bir tutam menekşeyi kaptığı gibi dönen delikanlının göründüğü reklâm filminde olduğu gibi..
Şart etmedik illâ çiçekçi olsun diye...
Kitapçı da olabilir.

Ha çiçek, ha kitap..
İki temiz, asil ve derin unsuru yan yana getirmiş olmaktan mutlu.
Lakin kim düşünecek bunları... Hangi kadrolar, hangi idare..
Gülümsemesi içten-pazarlıklı bir şekle dönüşüyor.
Bekle-gör..
Varsın şimdilerde bizi şu yol boyunca tanıyan artık çıkmayıversin. Daha ölmedik.. "Eski kurt"ların kapısını çalan bulunur. Gülümsemesi iyice genişlerken, birden büzülüveriyor..
Öyle ya..
Kurtlar kocayınca köpeklere maskara olurmuş.
Her neyse.. Şu "kurt" kavramından uzaklaşalım şimdilik. Galiba iskele meydanına indik..

Meydanda bir kalabalık.
Kalabalık.
Deniz gibi kabarıp, dalgalanarak.
Bir coşku, bir heyecan.
Ter...
Kulakları uğulduyor. Âh.. O günler...
Beyefendi'nin önünde, seçim bölgesinin bu görkemli görüntüsünden aldığı haklı gurur payı ile, gözlerinde parıltı yürüyor. Koruma polisleri, görevliler.. Beyefendi'nin kalabalığı yarıp, kürsüye çıkması bile hayli zaman alıyor.
İtiş-kakış sırasında Hanımefendi'nin çorabı kaçıyor.

Korkunç tezahürat.. Renkli balonlar uçuyor.. Pankartlar.. Parti bayrakları..
Hanımefendi terliyor..
Kendisi hemen bir şemsiye buldurtup, bizzat takdim ediyor; hatta bununla da yetinmeyerek kendisi tutmak istiyor şemsiyeyi –bir süre–.
Hanımefendi çok mütehassis oluyor.
Bu incelik Beyefendi'nin de gözünden kaçmamıştır. Pek tabii. Herkesin bir tarzı var. Kendisi de Beyefendi'nin mahrem-i esrârı olmak için mizacına uygun olan yolu seçti. Kürsüde duran sürahideki suya kadar. Çünkü Beyefendi Taşdelen içer hep.
Bari bardak dahi tozlanmamış olsaydı.
Yoksa Terkos mu doldurdular, alel-acele.. O kadar tenbih etmişti. Beyefendi konuştukça açılıyor; kalabalıktan istediği tepkiyi aldıkça neşeleniyor, nutkuna halkın anlayacağı cinsten espriler katıyor.
Uzun yol kaptanları gibidir o, Arap atı gibi.
Bütün bu çalışmalar, samimi gayretler semeresini vermiş, o bölgeden tulum çıkarmışlardı.
Beyefendi alnından öpüyor.
Bu öpücükten bir "bakanlık" çıkar mıydı? Hasımları hep böyle düşünüp çatır çatır çatladılar. Ama o biliyor. Beyefendi neyi, ne zaman, ne için, nasıl yapar? O biliyor...
Bunca yıl mahrem-i esrârı olmuştu.. Bakanlardan daha forslu idi.
Mevki demek koltuk demek değildir. Ahmaklar koltuk

peşine düşer.
Önemli olan, geçerli olmak, sözü dinlenir olmak. Herkesin bir tarzı var..
Tabii o zamanlar politikanın bir tadı vardı. Herşey akşamdan sabaha değişmezdi. İstikrar vardı. Tarafların ve taraftarların sayısı azdı. Meselâ kendisi iki tarafa da müntesib idi. Bir üçüncü taraf zuhur edince, münasip şekilde oraya da hulul etti.
Lakin bir kere ok yaydan çıkınca.. Yani şu meydanın şimdiki hali gibi her yanı işportacılar doldurunca.. Ölçüyü mü kaçırmışlardı; yoksa köprülerin altından akan sular mı çoğalmıştı.
Yeni başkan –şimdi de bu moda aldı yürüdü, Amerikanvari–.. Yani "başkan" deyip duruyorlar.. Hatta kendi aralarında "patron" diyenler dahi var. Bu daha bir oturuyormuş.. Yeni başkan: "Önce karıştırıyoruz, sonra da toparlıyoruz" diyor; "Bu kadar basit". Ekliyor, "Hani hep bir yıkan ve hep bir yapan vardır ya", açıklıyor: "Yani bir kurtaran ve birçok kurtulan" olması gibi.. Eh buraya kadar fena değil, bu kadarını o da anlıyor çok şükür. Daha daha... Dahası diye sırnaşıyor yeni başkan –koca kurtu eskimiş buluyor aklınca– "herkes görünen tabloda yerini alıyor böylece" diye tamamlıyor. Anlayan beri gelsin.
Bizim yerimiz neresi peki?..
Hakimiyet-i milliyenin yeri neresi?...
Hep birlikte kahkahaları patlatıyorlar.. Sözlerinin arasına İngilizce kavramlar katarak, daha açık konuşma-

ya çalışıyorlar gûya. Hakimiyet-i milliye mi?.. "O, konulduğu yerde duruyor efendim, bunda şaşacak ne var"..
İyi mi?
İşte dilimize pelesenk ettiğimiz bozuk Türkçe.. İyi mi? Tamam mı? Sizi gidi işportacılar sizi...

Vapur yanaşırken, bayiden bir gazete alıyor...
Normal olarak gerideki birinci mevki koltukların bulunduğu salona doğru ilerliyor.
Vapurlarda mevki farkı kalmadı.. Mevki farkı nerede kaldı?
Bunu hiç düşünmemişti.
Zaten ben bir düşünür değilim.
Şu gazeteye bir gözatalım hele...

Bugün Türk ekonomisinin karşılaştığı temel sorun hızını gittikçe arttırarak –Çift "t" mi, yoksa tek "t" mi? Başmakale yazarları artık "İmlâ lugati"ne bile bakmıyorlar anlaşılan.– devam eden enflasyondur. Enflasyonun ortaya çıkardığı temel sorunları –Temel sorun, temel sorun.. Oh ki, oh– aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:
• Enflasyon fiyat mekanizmasının etkin kaynak dağılımı işlevini bozmakta ve ekonomide kaynak dağılımında etkinlik önemli ölçüde azalmaktadır.
• Enflasyon nedeniyle Türk parası tasarruf aracı olmaktan giderek –yürüyerek deseydin bari– çıkmaktadır.

• Enflasyonun yarattığı belirsizlik –İyi ki altını çizdin efendi, nerde var açıklık ki, burada belirsizlik olsun; sen önce makalene buradan başlayacaktın kuzum.– faiz hadlerinin enflasyon nedeniyle yükselmesi, özel sektör yatırımlarını olumsuz yönde etkilemektedir.
• Enflasyon gelir dağılımını orta direk aleyhine olarak bozmakta ve vergi dışı kalan spekülatif gelirlerin –Yani siz vergiyi topladınız da, vergi dışı kalanı düşünüyorsunuz ha.. Ahmaklar.. Beyefendi hep söyler dururdu, âdil bir hükumetin adaleti topladığı vergiden, yani açıkçası bu vergiyi kimden aldığında aranmalıdır– ortaya çıkmasına neden olmaktadır. –Neden olmaktadır, neden olmaktadır. Acaba neden olmaktadır? İşte ince bir espri–.
• T.C. Merkez Bankası çeşitli Batı ülkelerinde olduğu gibi bankaların toplam rezervlerinin kontrolüne dayanan bir para politikası uygulamalıdır.
• Kamu kesiminin finansman ihtiyacını doğrudan doğruya T.C. Merkez Bankası'ndan karşılanması uygulamasına son verilmelidir.
• Fon gelirleri kademeli olarak giderek artan oranda bütçeye aktarılmalıdır.....
Yan tarafta çok çocuklu bir aile oturuyor. Gürültü, şamata.. Ciyak ciyak bağırıyor çocuklar.. Makalenin gerisini getiremiyor.. Bir denize, bir gazeteye göz atıyor.. Şöyle kabataslak diğer paragraf başlıklarını hızla geçiveriyor..
Vay canına!.. Birden yazının bir yerinde kendi adını

okuyor hayretle. Adının geçtiği cümlenin öncesini ve sonrasını, bir iki kez yeniden okuyor. Eğitim-öğretim ve istihdam politikası münasebeti ile vaktiyle kendisinin mecliste ileri sürdüğü –ve tabii o yıllarda olduğu gibi ondan sonra gelen yıllarda da, doğurduğu tartışma, isabetli teşhisi sebepleri ile daima hatırlanacak olan– görüşlerine atıfta bulunuyor.
Aferin...
Makale yazarının adını bir daha okuyarak yüzünü gözlerinin önünde canlandırmaya çalışıyor. Gençten biri.. Evet evet. Kara-yağız..
Yeni "Başkan"ın yanında görmüştü... Partinin gençlik teşkilatında da çalışmış vaktiyle... Aferin..
Bu çocuğa bir mektup yazmalı..
Böylece adını bir kez daha makalesinde geçirmesi sağlanmalı.
Belki de "tam sayfa" bir konuşma yapabilir...
Fotoğraflı, falan...

Belki bu akşam bile görebilirim...
Suratı asılıyor...
"Başkan" da nereden çıkardı "Efendi hazretleri"ne gidilecek diye.. Hadi gidiyorsunuz, beni ne diye işe kattınız..
Birden sol ayağının üzeri kaşınıyor.. Tatlı, dayanılmaz bir kaşıntı. Eğiliyor.. Belkemiğinden romatizmalı çıtırtılar geliyor. Çorabını sıyırıp, ancak namaz kılanların sol ayak üstlerinde olan o beyzî nasırı tatlı tatlı kaşıyor...

Ben çoktan kapadım o defteri..
Lakin defter kapanmıyor.. Mazi hiçbir vakit bizi büsbütün terketmiyor. En umulmadık yerde birden karşımıza çıkıveriyor. "Efendi hazretleri"nin nüfuzu kullanılmak istendiğinde. Tabii bu kadar basit değil bu, nüfuz meselesi falan.. Partide ilk akla gelen isim olmuştu.. Bu mesele hep gizli tutulmuştu. Bütün çok gizli meseleler gibi kimsenin doğru-dürüst bilmediği ve fakat herkesin birşeyler bildiği hale dönüşecekti sonraları.
Bu gazeteci çocuk da orada olabilir... Bu işlerde gazeteler de yer alıyor artık. Gazetelerin "Efendi hazretleri", "Efendi hazretleri"nin gazeteleri oluyor.
Olmasın mı yani... Her neyse... Güç meselesi..

Ardına yaslanıyor.. Hafifçe kapıyor gözlerini..
Bu buluşmanın başka faydaları da var.. Öbür taraf neler olup-bitiyor diye meraklanacaktır. Bilgilerini ve yerini, dahası ağırlığını kullanabilir...
Hafifçe geriniyor.. Yaşlı vücudundaki zinde güçleri yokluyor.
İyi, iyi...
İşte şimdi "kurt" meselesine gönül rahatlığı ile dönebilir.

HER NE VAR ÂLEMDE

Bir tarihte, bir âlim zat, bir şeyhe intisab etmek istedi. Şeyh dahi o âlim zata şöyle dedi:
– Sizde çok kitaplar olduğun duyduk. Kendiniz de birkaç parça eser yazmış imişsiniz. Doğru mudur?..
O âlim zat "belî" deyince, şeyh bu defa şöyle buyurdu:
– Önce kitaplarınızı suya atın, sonra buraya gelin.

Denize bakıyor.
"Deniz engin bir sudur".
Kirli-beyaz bir martı süzülüyor. Ağır ağır geçip gidiyor camın önünden. O da ağır ağır dönüyor odasına. Önce çalışma masasının ardındaki Osmanlı haritasına takılıyor. Bu bir harita mı, yoksa antika mı? Her ikisi de tabii. Yer isimlerine bakarım deyip almıştı sahaflardan. Derken zamanla Osmanlı haritaları çekildi ortalıktan, çerçevelenip duvara asıldı, antika oldu.
Ağır ağır yaklaşıyor çalışma masasına. Rahmetli pederinden kalmış, ağır, koyu renkli, antika masaya. Bu antika lafı da nereden çıktı.

Acı acı gülüyor etrafına bakınınca.
Oda bir baştan bir başa antika dolu.
Oysa antikadır diye alınmamıştı bu eşyalar, kitaplar. Buna emin.
Kitaplar kitaptır diye, porselen fincanlar fincandır diye. Çin işi, incelikli, beyazına gün ışığı vurunca, buğulu çay rengini gün ışığında parlatınca. O bir çay meraklısı, antikacı değil.
Masaya yığılmış kâmusların üzerine koyarak bir elini, göz ucu ile açık duran kitaptan bir süre takip ediyor satırları.

"*Tereke defteri*, başka tâbirle *metrûkat defteri*, ölen müslümanların (2)", dipnotuna iniyor gözleri, "Bazı haracgüzar Yahudi ve Ermenilerin de Bursa tereke defterlerinde metrûkatı kayıt ve tesbit olunmuştur. Bunlardan kısmet resmi alınmış, fakat vereseye taksim işine karışılmamıştır. Kefere terekesi için bak. Ö. L. Barkan, *Kanunlar*, İstanbul, 1943, s. 69", yeniden yukarıya metne dönüyor, "bıraktıkları malları tesbit ile bu malların şeriat esaslarına göre taksimini gösteren kadı defteridir."

Efendi neden ona böyle bir kıssa nakletmişti?
Kendisinden el almaya gitmemişti ki.
El almak kabil olsaydı belki, Köprülü'den alırdı.
Köprülü gibi âlim mi kaldı?
İlim mi kaldı, üniversite mi?
Nerede o mütebahhir adamlar? İsmail Sâib Efendi ne-

rede? Kedisi Mercan ayaklarına dolaşıyor, ilgilensin istiyor kendisiyle. İsmail Sâib Efendi'nin de kedileri varmış. Bayezid Kütüphanesi avlusunda onlarca kedi. O da kapılarını kapamış anlaşılan.
Kendisiyle, kediler ve İsmail Sâib Efendi arasında uzlette olmak bağlamında bir ilişki kuruyor. Gri, hüzünlü, tutarsız bir ilişki.

Şimdi bir çay koymalı.
Porselen fincanları çıkarmalı.
XV. asır Türkiyesi'nin iktisadî ve içtimaî kaynaklarına gömülmeli.

"..... Terekesi kayıtlı zenginler arasında II. Murad'ın nüfuzlu veziri Ahi Bayezid oğlu *Hacı İvaz Paşa*'nın oğlu *Mahmud Çelebi*'ye ait tereke ziyadesiyle dikkate değer. İhtimal babasının uğradığı âkıbetten sonra Bedreddin Mahmud Refi'î Çelebi askerî sınıftan çıkmış bulunduğundan terekesi kadı defterine yazılmıştır. Bununla berâber ona ait tereke, *askerî menşeden* bir ailenin serveti hakkında bize kısmen bir fikir vermektedir. Terekesi 67420 akça, mühim bir servet sayılır".....

Yeniden denize bakıyor.
Pencereden elini uzatsa, sularla oynaşacak.
Bacanağın ısrarı ile alınmıştı bu ev. O zamanın parasıyla kaç para. Hanımın emanetlerini bozdurmuşlardı.

Omuzuna pat pat vurmuş, sırıtmıştı bacanağı. Ne iyi etmişler de almışlardı. Şimdi dünyanın parası. Şimdi güç mü yeter. Mühim bir servet.
Benim servetim, kitaplarım diyordu o.
Kitaplarım, yani hayatım.

Doğrudur. Kitaplarla içli-dışlı olmuştu. Onlarla konuşmuştu hep.
Kitaplar alıp götürmüştü onu. Geçip gitmiş zamanlara, özge dünyalara Avrupalara, kongrelere, bildirilere.... Sahaflar çarşısına.. Tire'ye, Nevşehir'e, Tokat'a. Eski kütüphanelere.
Tokat bir bağ içinde.
Ne yazık ki bu bir kitap değildi, bir türkü idi. Tokat gibi bir türkü. Türkü ile Mercan, Mercan ile porselen, porselen ile çay. Çaydan sonra yazmalar. Tokat'ta da yazmalar vardı. Yazmacılar Hanı'nda..

Kitaplar allı-çiçekli yazmalar gibi rüzgârda dalgalanarak geliyorlardı. Onu her bir yanından sarıyorlardı.
İşte şu rafta duran kim?
Tibru'l-mesbûk fî beyân-ı cihad-ı Gâziyân-ı Cezâyir ve'l-mülûk.
Cildinden kopmuş 109 yap. Her s.de 15 satır var. İlk ve ikinci yap.ta kötü bir başlık, kenarları bakırı fazla altın cetvelli. Diğer s.ler surh cetvelle çerçeveli. Yazı kötü, fakat okunaklı nesih. Bazı kelimeler surhla yazılmış. Müellif dibâcede İstanbul'da Mahmud Paşa Medrese-

si'nde tahsil ederken Cezayir gazilerinin adlarını-sanlarını duyup 1168'de (1754-1755) İzmir'e gittiğini, oradan Cezayir'e geçtiğini, Hızır Paşa Camii'ne imam olduğunu, 18 yıl sonra da alemdarlar zümresine geçip 1198'deki(1783) savaşa katıldığını bildiriyor.....

Yanında, *Zâdü'l-müştakîn*, ortası noktalarla kat'-ı mükâfî şeklinde şemseli, yanları zencirek cetvelli, yumuşak fesrengi ciltli. 195 yap. Her s.de 21 satır var. s. kenarları sîm renkli cetvelli. Tasavvufa dair.
Yanında köşebentli, şemseli, tamir görmüş, fersûde Osmanlı cildi. Başta dört yaprağa fihrist yazılmış. Fihristin sonunda Ömer adlı birinin 1085'te Ramazan ayının 1. günü satın aldığına dair tâlik yazı ile kayıt var. Adı neydi?...
Bir küçük *Delâilü'l-hayrat şerhi*, ortası altın dal ve çiçek şemseli, kenarları zencirek cetvelli, miklepli Osmanlı cildi. Sonra Nâkâm İsmâil'in divanı: *Hayâlât-ı perîşan*, arkası bez, üstü kâğıt kaplı mukavva cilt. 218 yap. Her s.de 16 satır var. Yazı İran şikeste taliki. Başlıklar surhla yazılı.
Münşiat: Ebûbekir Kâni...

Gözleri doluyor.
Efendi ne demiş olabilir?
Bütün bunlardan ayrılmasını istiyor?
"Kitaplarını suya at, öyle gel"..
Saçma...

Elinde gümüş zarf açacağı, peşisıra Mercan yeniden denize doğru gidiyor. Deniz engin bir sudur, tuzlu yeşil dalgalı/Kenarlarını süsler bazan beyaz bir yalı.
Londra'da uzun müddet kalınmıştı. Müzeler, kütüphaneler dolaşılmıştı. İyi derecede Fransızca yanında, en iyi derecede İngilizce kazanılmıştı. Parlak bir doktora hazırlanmıştı.
Doktoranın üzeri altın yaldızla kaplanmıştı.
Bu son cümle ile geçmişine sövmüş gibi oldu.
Geçmişine mi, üniversiteye mi, denize mi?
İçini boşalttı.
Mercan'a baktı.
Mercan'ın kahverengiden kızıla doğru uçuşan yumuşak uzun tüylerine bir tutam gün ışığı düşmüştü. Mercan, sessiz, ışıltılı, sıcacık, yumuşak, sadık, sevimli.
Mercan'dan sonra çay. Yazlar yavaşça bitmese... günler kısalmasa.. Camın kenarında bir sehpa, sehpanın üzerinde bir çeşmibülbül, çeşmibülbülün yanında Türk dili araştırmaları yıllığı-Belleten'in bir eski sayısı.
Kitaplar beni nereye götürüyor?
Pederden kalma antika çalışma masasının başına. Çalışma masası, iktisadî ve içtimaî tarihe... Tarih..!
Rahmetli Osman Turan Hoca'yı son gördüğü günü hatırlıyor.
Dar, dağınık, kasvetli bir çalışma odası vardı. Duvarlar silme kitap. Kendi masasından daha geniş, daha büyük bir masa. Üzeri karmakarışık. Dosyalar, dosyalar. Fişler, mecmualar, kupürler, lügatler, kâğıtlar. Hoca üst

üste yığılı dosyaları işaret ederek:
– Bunlara.. Evet bunlara ömrümü verdim.. Kaçını bitireceğim acaba? Sonra gülmüştü. Yaşlı, yorgun, gözlüklü bir gülüştü bu. İlave etmişti:
– On tane Osman Turan gelse bitiremez..
Kendi düzenine, temizliğine, titizliğine bakıyor.

Her şey yerli yerinde, bir dolap uzaklarda
Bir dolap gıcırdıyor uzaklarda durmadan
Eşya aksetmiş gibi tılsımlı bir uykudan
Sarmaşıklar ve böcek sesleri sarmış evi.

Her şey yerli yerinde: masa, sürahi, bardak

Sağolasın Tanpınar. Her şey yerli yerinde. Güzel. Lakin ben nerdeyim? Zamanın neresinde? Hangi sarmaşıklar sarıp sarmaladı beni? Böcek sesleri dediğin, gecenin geç vakitlerinde tıkır tıkır kitapları yiyip duran kitap kurtları mı? Ben miyim?
Profesör oldum. Sonra kürsü başkanı. Güldürüyorsun adamı. YÖK'ten sonra ne kaldı, kürsü mü? YÖK'ten önce ne vardı?
Kitaplar.
Evet, hep kitaplar vardı. Tanpınar, aziz dostum, biliyor musun son günlerde kendime hep şöyle hitap ediyorum:
– Ey çok kitaplar okuyan...
Yunus'un bir mısrası galiba... Anlamışsındır. Şimdi sen

de kalkıp lütfen Efendi'den yana çıkma. Kitaplarıma kıyma. Zahir-batın ayrımına dalma. Kitaplar beni bir yerden aldı, bir yere getirdi. Burası muhakkak. Lakin nereye getirdi? Bunu sana nasıl anlatayım? Bu konuda bir tebliğ hazırlayabilirim, alışkınım. Bir kongrede okuyabilirim. Hıh.. Kongreymiş..

Arşivde bir vesikaya raslayınca, unutulmuş bir kütüphanenin tozlu raflarında gözlerden ırak kalmış fersude bir cilde uzanınca, satır aralarında yepyeni bir söze, bilinmeyen bir belgeye kavuşunca içime ılık ılık bir şeyler akardı. Bunları ben buldum, ben yazdım diye gönenirdim. Meslektaşlarım arasında yek parmak üste çıkardım. İmrenirlerdi bana, öyle sanırdım. Parlak bir kariyerim oldu.

Kariyerim.

Hep beraber gülümseyelim. Kaç para eder. Yazılanlar nere gidiyor?

Müşterisi olmayan bir meta mı üretiyorum. Bunca etüt, bunca fiş, bunca emek. Çoktandır sanki kendim yazıp kendim okuyorum.

Deniz bitti..

Belki Efendi bana kitaptan ötesini gösterecek...

Belki de kitabın gösterdiğini, ama benim göremediğimi gösterecek.

Gümüş zarf açacağı elinde gelip çalışma masasanın başına oturuyor. Doktor müsadesi ile günlük üç sigara istihkakının üçüncüsünü yakıyor. Bedreddin Mahmud

Refi'î Çelebi'nin terekesine devam ediyor.
"..... Çelebi'nin serveti, nakit para ve ticarî eşyadan değil, esas itibarı ile kıymetli ev eşyası (çiniler gümüş eşya), *kitaplar*....."

Çalışma odasını çepeçevre çeviren tavana kadar uzanan kitap raflarına bakıyor. Özenle ciltlenmiş kitaplarına, gümüş, antika eşyalarına.. Çelebi'den farkı yok. Terekesinde kitaplar, kitaplar, kitaplar.
Belki de "hakikat aşkı" idi onu avutan. Tırnak içinde görüyor bu tabiri. Önemsiyor galiba. Hakikat ama niçin kalbinde hâlâ çok büyük bir boşluk. Kalbin macerası. Sırası değil.
"..... gulam ve cariyeler (beş gulam, üç cariye) hayvanlar ve Kozlu Köyündeki emlâkinden gelmektedir. Köyde fiyatlarıyle hayvanları ve türlü ziraat âletleri kayıt ve tesbit edilmiş olduğundan, bu tereke ziraat tarihi bakımından da başka yerde eşine rastlamadığımız (Hep bu cümleyi kullanmak için geçirmişim ömrümü) tafsilatı ihtiva etmektedir (23) –dip notuna gidiyor– Bu terekeyi ayrıca neşredeceğiz."
Köprülü Hoca da böyle yapardı. Makalelerinin hemen hepsinde yazmayı düşündüğü çalışmalarının adını zikrederdi. Öteki öğretim üyeleri bu sebeple zikredilen konulara giremezler, onlar Köprülü'nün bir gün olup kendilerini ele alacağı günü beklerlerdi. Çoğunun ömrü beklemekle geçti. Bekle, gör.

Ben neyi bekliyorum?
Nihanî mahlası ile şiirler yazdığı yıllarda hâreli gözleri ile Nigâr çıkagelmişti. Karısı. Bu kadar güzel bir kız ile evlenebileceğini tahayyül edemezdi. Ona yazdığı şiirleri bir defterde toplamıştı. Adını bile koymuştu: Nigâristan. Ama karısı kütüphaneye değil, hele şiire hiç değil, arabalara ve Avrupalara doğru yürümüştü. Oysa iyi kötü tahsili bile vardı. Dil bilirdi, garip pastalar yapardı.
Sonra çocuklar gelmişti. Bir oğlan, bir kız. Oğlanın doğduğu günlerde doktorasını vermişti. Oğluna doktorasına konu aldığı zatın adını vermişti. Böylece bu doktoranın katmerli bir hatırası oluvermişti. Doğrusu beklenenler birbiri peşisıra gelmişlerdi. Bir gazeteden bir makale karşılığı gelen ilk telif ücreti. Bakû'da yapılacak bir kongreye davet. Adı epeyce uzun, uluslararası bir derneğe üyelik.
Vesaire, vesaire..
"Hakikat aşkı" bir yana daireyi tamamlamıştı sanki. Ne talebenin talebeliği, ne mektebin mektepliği kalmıştı. Bezginlik kol geziyordu etrafında. Etrafında arkadaşlarından da kimseler kalmamıştı.
Kimi terk-i nâm ü şâne, kimi itibare düşmüştü.

Kalkıp yeniden pencerenin önüne gidiyor.
O kirli-beyaz martı yine oralarda.
Karşı sahilin üzerinde yağmur bulutları.
Pencereyi açıyor.

İçeriye deniz, yaprak, balık, tuz ve yosun kokulu bir rüzgâr doluyor. Hava serin, ürperiyor. Başını omuzunun üzerinden döndürerek masa üzerinde rüzgârdan kıpırdayan kâğıtlara bakıyor. Bir an.
Sonra kendiliğinden, yani verilmiş bir karar olarak değil, olacak bir işin, bir hadisenin olmasındaki sır ile masaya yaklaşıyor. Elindeki gümüş zarf açacağını oracığa bırakıyor. Üzerinde çalıştığı, on üç sahifesi daktiloya çekilmiş makalesini alıyor, yeniden pencereye geliyor.
Beyaz parşömen kâğıtlar üzerinde emektar Remington'dan çıkma yazılar. Bir kısım kelimelerin, cümlelerin altı çizilmiş, besbelli dizilirken italik olacak. Herneyse. İşte dört başı mamur, vesikalara müstenit bir ilmî makale.
İlmî makaleyi sağ elinin olanca gücü ile denize fırlatıyor...

Martı, uçuşan kâğıtlara şaşkın şaşkın bakıyor.
Mercan belli belirsiz mırıltılarla ayaklarına dolaşıyor.
Son kâğıt da denize kavuşunca pencereyi kapatıyor.

İşte kitaplarını suya attı.
Efendi'nin dediğini yaptı.
Şimdi her neyse kendini gelip bulacak olan, veya her neyse kendinin gidip bulacağı olan.
Onu gidip bulmalı. "Bilmek"le "bulmak"ın aynı kökten geldiğini söyleyenler var. O çok şey "biliyordu" ve

çok şey "bulmuştu".
Ama.

İşte gidiyor.
Çalışma odasının kapısını kilitledi gidiyor.
Kitaplarından ayrıldı gidiyor. Ölmeden öldü sanki. Zehir içti.

Tekkeye vardığında Efendi'nin "sırrolduğunu" söylediler.
Geç mi kalmıştı. Hayır. İçinde aynı anda hem ferahlık, hem sıkıntı duymuştu. Ferahtı; çünkü bir adım atmıştı. Sıkıntılıydı; çünkü yeni bir bekleyişin kapılarını açmıştı.

ARAMAKLA BULUNMAZ

Aslına bakarsan yaramaz adamın biriydim ben.
Her bir yol vardı bende.
Her bir yol dediysem, yanlış anlama. Şunun-bunun namusuna dolaşmazdım. Sonra esrar, hap-map, yani yok böyle şeyler. Bizim kötülüğümüz kendimize. Aslı da cahillik. Cahilin okumamışı.

Eliyle omuzuma dokunuyor:
– Alınma sakın, lafın gelişi.
– Mücahit... Oğlum, şu nargilenin ateşini tazele...

Ha, ne diyordum.. Cahillik işte.. İçerdim... Çok içerdim. Nasıl diyeyim sana? Ortadan yok olayım diye, kaybolayım diye içerdim sanki. Hayret bi şey. Demek ki vücut sağlammış. Yoksa benim içtiğimi bir deveye içirsen cartayı çekerdi.

– Mücahit.. Bi şişe su getir oğlum. Siz de bi şey için ha!..

Soğuk-sıcak..
– Teşekkür ederim.. Çok içtik.

Sonra efendime söyliyeyim.. Çok afedersin, dost ayağımız vardı. Yani bu gibi şeyler. Yanlış işler. Dedim ya, cahillik.
Bir de arkadaş belâsına bulaşmışız. Şimdi düşünüyorum da.. Arkadaş diye canımı verirdim. Yeter ki harbiden olsun. Vur deseler vuracağım, o biçim işte. Hani efendim söylerdi mübarek "Önce yoldaş, sonra yol" diye. Biz yolumuzu kaybetmişiz. Kaybetmişiz ya, arkadaş belâsına. Demek bizi yaramaz adamlar yanlışa götürmüş. Aynen öyle, hakikat.

Şimdi, daha evveliyatına gidersek, yani memlekete. Benim şöyle-böyle askerden geldiğim sıralar. Beni abi o sıralar..

Eliyle yine omuzumu okşuyor.
– Abi dedimse, kusura bakma, eski alışkanlık. Benden ufaksın sen. Neyse Mustafa Bey kardeşim.. Eee, tuttular beni, evermeye kalktılar. Rahmetli babam o sıralar sağ. Tuttular akrabadan bir kız var, onu sana alacağız diye dayattılar. Bizim halimiz vaktimiz yerinde, kız tarafı dersen bizden zengin. Alan razı, veren razı, birimiz bin olacak yani. Ama gel gör ki, benim gönlüm razı değil. İşe bak sen.. Öyle ya.. Arada ben tantuna gidiyorum. Şimdi açıkçası kızın bir kusuru yok abi..

Gülüyor:
– Bak yine abi dedim... Hay Allah..
Yani ben evlenmeyi bir yana bırak, köyden kaçmayı düşünüyorum. Askerliği İstanbul'da yaptık ya.. Gözümüz gönlümüz açıldı. Köyde artık bağlasalar durmam.
Uzatmayalım.. Onlar asıldı, ben asıldım.. Netice ip koptu.
– Nasıl yani?
– Nasılı var mı? Çekip gittim. Kaçtım köyden. İstanbul'da hemşeri çok, alayı inşaatçı. Geldim, başladım çalışmaya.
Ardımdan haber üstüne haber.
Başını sallıyor, kaşlarını kaldırıyor:
– Cık....
Dayım geldi, ağabeyim geldi. Nuh diyorum, peygamber demiyorum. İnatlaştık bir kere. Babam, tabi bu duruma çok içerlemiş. "Varsın gelmesin pezevenk, ben ona yapacağımı bilirim" demiş. Demiş ya, Mustafa Bey kulak asma sen. Yumuşak adamdı rahmetli. Fiske bile vurmamıştır bize. Köylük yerde böyle mülayim adam.. Hiç raslanmaz değil mi?

– Mücahit.. Oğlum şu kahve fincanını al..

Sonra sonra başka türlü çağırmaya başladılar. Baban hasta, gel, falan diye. Ben, yine bir kumpas kuruyorlar, beni bu yoldan köye götürüp başımı bağlayacaklar di-

yorum... İnanmıyorum yani. Meğer adamcağız gerçekten yatağa düşmüş. Sonunda yemin-billah, yani beni yaka-paça arabaya bindirip yola çıkardılar.. Ama... Yetişemedim.
Ben köye varmadan vefat etmiş.
Son deminde adımı sayıklamış.
Bunu dediler bana.
Çok kötü oldum abi.. Çok kötü.
Ulan ben nasıl bir alçak adamım diye dövünmeye başladım.
Hısım-akraba bir yandan "Zülküf Ağa senin yüzünden gitti, sebebi sensin" diye üstüme gelmeye başlamasın mı?.. Gel de dayan..

Üç, dört gün ağzımı bıçak açmadı.
Doğru dürüst ağlayamadım bile.
Bende bir sıkıntı abi, bir sıkıntı...
Kendimi yazıya, yabana atıp gün boyu dere-tepe dolaşıyorum. Neyse ki sataşmayı bıraktılar. Ben şimdi kendi kendime düşünüyorum. Olan oldu, ölen öldü.. Köyde kalsam, yine bir zaman sonra evlilik meselesi çıkacak.. Ee, ardından miras meselesi gelecek, işin tadı-tuzu kaçacak.
Tuttum yine İstanbul'a döndüm.

Para bol.. Mustafa Bey.. Annadın mı, para bol olunca.. Ee, başımızda bizi çekip-çevirecek bir büyük, ne bileyim bir aile, yani yol gösteren kimse yok. Serde de

gençlik var.
Biz bir yandan babadan kalan malı yemeye başladık.
Sen şimdi, "hani daha malı bölmediniz" diyeceksin.. Değil mi?
– Eh!..
– Doğru.. Bölmedik.. Daha doğrusu ben karışmadım. Ağabeyim, dayım onlar, işte köyde kim var ise aralarında bölüşmüşler. Bana da haber geldi. İpi kırdık ya bir kere.. Adam, ne olursa olsun, dedim. Benim payımı bildirin, gerisi... Gerisini düzle gitsin.
Şu akla bak, şu akla..

Biz, bize düşeni satıp yemeye başladık. İşte tam o sıralar içkiye alıştım. Arkadaşların çoğu bekâr. Bir ikisiyle ortak inşaat yapıyoruz, yapıyoruz ama benim işe falan baktığım yok. Nerde sabah, orda akşam. Tabi bu bir zaman sonra göze batmaya başladı. Yaşlı akrabalardan hatırlı olanlar beni arada bir köşeye çekip nasihat ediyorlar. Nedir bu vaziyetin oğlum, kendine gel falan diye. Ben artık hık-mık edip susuyorum.
Bir zaman böyle gitti.
Uzatmayayım. Bu içki belâsı yüzünden başımız derde girdi. Yani yaralama falan, içeri düştük, çıktık.
Bir marangoz Galip Hoca vardı, hısım olur uzaktan, yaşlı bir adam, eski tertip üzere okumuş, hafızlığı olan biri. Babamın iyi ahbabı idi, sayardım kendisini. Sonunda gelip yakama yapıştı. Bu böyle gitmeyecek, seni everelim de evinin yolunu tanı, kendine biraz çeki

düzen ver, diye üzerime düştü.
Ben de.. Doğrusu, nasıl diyeyim.. Bana bir bıkkınlık gelmişti. İçiyoruz, geziyoruz ama.. Arkadaşlardan bazıları evlenip bu hayatı terketmişti.. Onlara bakıyorum, kendime bakıyorum.. Yani anlayacağın ben de gidişattan memnun değilim.. Peki ulan dedim, sat anasını..

Yine bizim oralardan bir kız buldular, İstanbul'a nakletmiş bir ailenin, asıl yerin kızı. Tabi zavallı, ailesinde, akrabasında, benim gibi bir kopuk görmemiş ki.. Galip Hoca arada kefil.. Biz artık düzeleceğiz diye, iş oldubitti.
Kırık ayaktan çıkmak zordur Mustafa Bey.. Düşmeyen bilmez.. Neyse uzatmayayım, bir zaman işimizin evimizin adamı olmaya gayret ettik ya, takıntımız çok bir kere.. Birini atlatırsam ötekine takılıyorum. Derken çoluk çocuğa karıştık az zamanda ama, evin yolunu yine şaşırdık.

– Mücahit, ne var oğlum? Yine ne var?
– Şey.. Atelyeden gelmişler de..
– Eee...
– .....
–Yahu bunlar adamı deli eder be.. Yahu geçen hafta verdik ya dünya kadar para..
– Sıkışmışlar..

Bana dönüyor, sinirli bir şekilde gülüyor:

– Gördün ya Mustafa Bey.. Sıkışan bana geliyor.. İyi iyi.. Hadi. Adil Efendi'ye söyle yapsın bi şeyler..
Yahu adamı iki satır konuşmaya bırakmıyorlar be.. Kusura kalmayın efendim, ne de olsa bir iş yeri burası.
– Estağfurullah...

Nerde kalmıştık.. Ha.. Evlendik işte.. Çoluk çocuk.. Ben yine sapıttım bir uzun zaman. Derken para da suyunu çeti. Canım işte anlarsınız, boyunca çamura battık.. Rezillik..
Bir gün böyle, dediğim gibi iyice zurna olmuşum. Galip Hoca'ya rasladık. Meğer o da beni arıyormuş. Hanım gidip epeyce dert yanmış, ağlamış..
Bıyık altından gülüyor, kehribar tesbihini şaklatarak:
– Hanım tarafı ile de uzun bir fasıl geçtik ya.. O ayrı bir mevzu, oraya girmeyelim. Galip Hoca beni bir güzel boyadı. Yanında başkaları da var, bir yere gidiyorlardı anlaşılan. Boyadı ama, ben dediklerinin yarısını anlıyorsam, yarısını anlamıyorum.. Sürekli "haklısın hocam, haklısın" deyip duruyorum. Neredeydik yahu, kahvenin önünde miydik, neyse.. Yanındakilerden biri Galip Hoca'nın kulağına bir şeyler fısıladı. Galip Hoca biraz duraksadı, düşündü, sonra o adama "peki" dedi.. O saat beni kollarımdan tuttukları gibi bir arabaya attılar.. Bir başka arabaya da onlar bindiler, yanımda Galip Hoca gittik biz...

Meğerse Efendi'ye gidiyorlarmış.

Ben o geceyi hayal meyal hatırlıyorum. Sarhoş kafa. Efendi'nin büyüklüğüne bak sen ki, beni o halde kabul etti ve benimle bilhassa meşgul oldu.

– Ne dedi size, hatırlıyor musunuz?
– Ne mi dedi.. Hiç yahu.. Öyle uzun boylu şeyler değil.
– Lütfen.. Hatırlamaya çalışın...
– Valla ne desem yalan olur.. Durumumu anlattım size.. Benim aklımda kalan. Evlâdım dedi, içme artık.. Bak çoluk çocuğun da perişan olmuş, niyet et, Cenab-ı Hakk'a sığın, niyet et...
– Ha bak.. Bu "niyet et" sözü kulaklarımda hâlâ.. Mübareğin tok bir sesi vardı. Yahu bana orada abdest aldırdılar.. Yani bu kadar utandığımı hatırlamıyorum..
– İlk defa gidiyordunuz değil mi?..
– Tabi canım ilk.. Benim gibi birinin oralarda ne işi var...
Ha.. Bakın şurasını da nakledeyim.. Şimdi bizim kırık takımından bazı arkadaşlar gittilerdi.. Ama Efendi'ye değil.. Hani Adıyaman taraflarında bir şeyh var idi.. O sıralar çok meşhur olmuştu..

– Evet..
– Ona gidenler oldu. Faydasını da gördüler. Gidip dönenlerden bazıları doğru yolu buldu, içkiyi falan bıraktı, namaza başladılar. E, ben de kör değildim elbet, görüyordum bunları. Çoğu yakın arkadaşım zaten..
– Peki siz neden gitmediniz?

–Ben mi?. (Gülüyor) Yahu Mustafa Bey.. Benim bir huyum var.. Bir işe girdimiydi onu yapayım, başarayım istiyorum.. Yoksa çok büyük yıkım oluyor bende.. Gurur meselesi desen değil.. İnat desen eh.. Yani kendimi tarttım.. Ulan gidip geliriz orası kolay.. Ama gerisini nasıl getireceğiz. Hani kendime yediremiyorum.. Çünkü gördüm.. Bazı arkadaşlar önceleri düz gittiler ama bir kaç ay sonra sapıttılar yine.. Yani düzelenler de oldu, bozulanlar da.. Tabi bu Cenab-ı Allah'ın insanlara tanıdığı bir fırsat.. Ben öyle görüyorum.
Ha.. Şimdi gelelim bizim meseleye.. O sıra Adıyaman'a gitmedim ya.. Demek nasibimiz Efendi hazretlerinin elinden olacakmış.. Hikmeti bu.. Yanlışım varsa söyleyin. Yani böyle yorumladım ben.

– Peki o geceden sonrası..
– O gece.. Evet.. dediğim gibi benim durumumu Efendiye anlatmışlar. İlgilenmiş. Sonra benimle kısaca bir sohbet etti.
– Yalnız mı? Ayrı bir odada mı?
– Yok canım. Galip Hoca da vardı, ötekiler de.. Kalabalık.. Sade beni istediler.. Ben tabi gerilerde, kapı dibinde bir yerdeyim.. (Gülüyor) Kimbilir belki de gözlerim yarı kapalı.. Bir iki ihvan geldi, koluma girdi.. Hani ben, işte bildiğiniz gibiyim. Bakın yine yüzüm kızardı.. Aradan bu kadar sene geçmiş.. Hey kurban olduğum... İşte gittim.. Yanına diz çöktüm.. Böyle bir iki dakika konuştu, o kadar.

– Sonra!
– Sonrası.. (Biraz dalgınlaşıyor) İşte zikir başladı..
– Siz ne yapıyordunuz, o sırada...
– Yahu güldürmeyin beni.. Ne yapacağım işte.. Yarı sızmış.. Yahu bunlar ne yapıyor böyle.. Yahu dünya başıma dönüyor.. Hû sesleri.. Derken ben dalmışım.. Arabada uyandım.. Belki arada uyandım da oralarını hatırlamıyorum..
– Enteresan...
– Ya.. Olacak iş değil hani..
– Peki ertesi gün. Daha sonraki günler..
– Ha.. Sonrası şöyle.. Onu açık açık anlatayım.. Çünkü aylar sürdü. Meselâ arkadaşlarla gitmişiz, bir meyhaneye oturmuşuz...
– Siz.. O geceden sonra.. Yine...
Bu defa babacan bir tavırla omuzuma dokunuyor:
– Tabi.. Tabii.. Aynen önceki gibi.. Ama bir farkı var.. Çok mühim. Gidiyordum ama içemiyordum..
– Vay canına!...
– Ya.. İşin püf noktası burada.. Kadehi elime alıyorum.. Alışkınım ya, kokusuna falan, burnumda tütüyor.. Bir türlü ağzıma götüremiyorum.
– Nasıl yani?..
– Şöyle: O sıra Efendi'nin hayali önümde dikiliyor.. Bana sert sert bakıyor, hatta konuşuyor.. Ne dediğini (düşünüyor biraz) bilemiyorum tabi.. Ama ben anlıyorum ki, "içme, içme, bırak şunu" falan gibi şeyler söylüyor..
– Söyleyince..

– Söyleyince işin tadı kaçıyor.. Yahu Mustafa Bey.. Bu içki, kadın falan.. Yani hep bir kaptırma işi.. Hani müziğe ayak uydurmak gibi.. Araya başka bir şey girdi mi tadı kaçıyor.. O sıra kendimi deniyorum.. Yahu şu kadehi içsem, diksem başıma ne lazım gelir yani... Öyle ya.. Bir söz vermedik.. Yemin etmedik.. Sade başımızı eğip "peki" dedik, o kadar.. İçsem ne lazım gelir. Hiç...
– Hiç.. Ama içemiyorsunuz..
– Evet.. Aynen öyle.. Arkadaşlar bir iki üstelediler.. Baktılar benim halim iyi değil. Yani içmeyince de.. Kalkıp meyhaneye gitmişsiniz, muhabbet başlayacak, bi yandan su koyvermek olmuyor tabi.. Sonra onlar seni, sen onları düşman gibi demiyim de "oyunbozan" gibi görüyorsun.. Kısası böyle..

– İçkiden elimizi çektik.. Evimizin yolunu bulduk..
E, sen olsan böyle bir dergâha gidip kapılanmaz mısın?
– Haklısınız..
– Bu sefer ben kendim Galip Hoca'yı buldum.. Beni Efendi'ye götür diye yalvardım. Bağlanış o bağlanış.. Efendi'nin elini tuttum, her bir yandan nasibim açıldı..
– Ne gibi?
– Söylemesi ayıp.. Üç kız çocuğu peş peşe gelmişti.. Anadolu işi, bilirsiniz, oğlan olmayınca suratlar asılıyor. Bu da bir ayrı dert idi. Şükür Allah'a bir oğlan verdi.. E, elde yok, avuçta yok, nâna muhtaç hale gelmişiz, işler birden açıldı. Yani nasıl söylesem. Tuttuğum altın

oluyor diyeyim anla. Para oluk gibi akmaya başladı.
– Ne iş yapıyordunuz?
– İnşaat, gıda, nakliye.. Ne bileyim.. Tabi eskiden de iyi bir çevremiz olduğu için.. Biz aldık yürüdük.. Şimdi bana değirmenin suyu nerden diyorlar, gülüyorum.. Yahu şurası muhakkak. Cenab-ı Hak parayı dilediğine veriyor.. Bu da bir imtihan. Değil mi ama..
– Öyle...
– Hikâye bu Mustafa Bey.. Tabi hacca falan gittik.. Her iki yılda bir umreye.. Güzel günler geçirdik. Bereketli günler.. Elimiz genişe çıkınca, eh, biz de asıl yerin evladıyız, bir elimizle aldıksa, öbür elimizle dağıttık. Şimdi de işte gördüğün gibi..

– Ya Efendi sırrolduktan sonra..

Nargilenin ateşini küçük maşa ile düzeltiyor. Sıkıntılı bir nefes boşaltıyor..
– Ne desem, bilmem ki.. En iyisi hiç konuşmayayım bu mevzuları..
– Neden?
– Bana göre değil be abi.. Yani ne bileyim. Biz harbiden alışmışız. Dalga, dümen, siyaset.. Ben annamam abi.. Bizimkisi "kıl beşi, kurtar başı" hesabı. Efendi sırrolduktan sonra bir iki gittim tekkeye, gitmedim değil. Ne de olsa ileri gelenlerden sayılırdık. Sonra tekkenin mesarifi de söylemesi ayıp bizim sayılırdı.. Ama.. Nasıl diyeyim.. Tadı kaçtı. İş sen-ben davasına döküldü sanki.

– Anlıyorum..

Aramızda uzun süren bir sessizlik.
Birden dönüyor, nargilenin marpucunu bırakıyor:
– Biz çok konuştuk Mustafa Bey.. Sıra sizde.. Siz niye bu işin altını bu kadar eşiyorsunuz?
Cevabım hazır:
– Efendi'yi arıyorum...
Şaşkın:
– Ya!.. Demek onu arıyorsunuz.. Peki nasıl bulacaksınız?
İkimizin de anlamakta güçlük çekeceği, meşhur olmuş bir sözü, hafifce fısıldıyorum:
– Aramakla bulunmaz.. Ama, bulanlar ancak arayanlardır.

MÜRİT

Yola düştü mürit.
Sanırsın yeşil ekine yel düştü...

O gece âlem-i mânada efendisini görmüş idi. Hasretlik aradan çıkmış idi. Alnını ter basmış, sanki göğsünün orta yerine bir loğ taşı konmuş idi.
Ne ise ki Efendi mütebessim, "Ya ihvan" demişti, "Akpınar'ın suyu yine öyle büngül büngül akmakta mıdır?".
Derekap el bağlamış, boynunu bükmüş "Beli Sultanım" diye usulünce cevap vermiş idi. O demde Efendi dahi sözlerine devam ile, "Ne olmalı olmalı da, şuracıkta Akpınar'ın suyundan su sızdıran bir toprak testi olmalıydı gurban. Bu şehir yerlerinin suyu su olmaktan çıkmıştır. Çıkmak ne demek, düpedüz şişeye girip acı ilaç kesilmiştir. Vay ki Akpınar" deyip elini bir dizine vurarak müritten yana bakmış idi.

Uyandı mürit.

Sanırsın gece karanlığında görmezin gözüne gün düştü. Sabah namazının önüsıra Akpınar'a vardı. Dağ keçileri, keklikler, üveyikler suya inmişlerdi. Onları sevip okşadı. Abdestini alıp namazını kıldı. Besmele ile testisini doldurdu.
Eviyle evdeşiyle, konuyla komşuyla, köyün iti çobanıyla, ağacı harmanıyla, hasılı her bir şeyiyle tek tek görüştü. İçinden kabarıp taşan sevinç yazıya yabana dağıldı. Kurtlar kuşlar ardından el ettiler. O da her birini ayrı ayrı yaradana ısmarladı. Dağdan düze indi.

Yoldan geçen bir otobüse bindi. Selâm verip, şişman kıravatlı, dağınık suratlı, kabak kafalı, gözleri fıldır fıldır, gazete okuyan bir adamın yanındaki boş koltuğa oturdu. Testisini kucağına aldı. Kabak kafalı adam bir testiye, bir de otobüste bulunanlardan yana baktı. Dudağının ucu ile kas kas güldü. O gülünce otobüste bulunanlar bu gülüşten ne anladılarsa onlar dahi mânalı, mânasız güldüler. Şoför gaza bastı. Gaza değil sanki başka bir şeye bastı. Araba kuş olup havalanacakmış gibi hızlandı, direksiyonun ağırlığı tüye döndü. Şoför "Allah Allah, nedir yahu?" diye pirelendi.
Kabak kafalı adam müridin ak sakallı yüzüne doğru döndü. Dönünce sanki burnuna hacıyağı kokacakmış gibi peşinen yüzünü buruşturdu. "Yolculuk ne tarafa baba" diye sordu.
Mürit onun gözlerinin içine baktı. Gözlerinin içinde kalbini gördü. Bu kalbin karanlığına karşı, "Dün gece

âlem-i mânada efendimi gördüm" diyemedi. Sadece belli belirsiz gideceği şehrin adını söyledi.
Kabak kafalı adam hacıyağı yerine taze bahar havası estiren ihtiyara gazete havadisleri okumağa başladı. Meselâ, radyasyonlu çayları gömeceklermiş dedi, Devlet Bakanı Saffet Sert, Diyanet İşleri Başkanı Said Yazıcıoğlu'nun resmî kıyafeti olan sarık ve cüppeyi makamında, halkın içinde, resmî toplantılarda ve televizyonda her zaman giymemesinin herhangi bir kasta dayanmadığını açıklamış, onu söyledi; ölü deniz haline gelen Marmara'ya yeniden hayat vermek için bir strateji saptanacağını belirtti, en sonunda bir fotoğrafı işaret parmağı ile göstererek "işte Demirel'in para musluğunu kesen bakan" diyerek ihtiyara, "Eee.. Sen ne diyorsun bu işlere" diye asılmaya başladı.
Mürit ona gülümsedi. Sonra testisinden bir bardak su doldurup verdi. Kabak kafalı adam kana kana içti. Adam suyu içince nedense çocukluk günlerini hatırladı. Başını camdan yana döndürdü, akıp giden görüntülere daldı. Ölen babasını, eski mahalledeki evlerini, dut ağaçlarını, uçurtma uçurduğu çayırları hayâl etti. Adamın içine bir hasrettir çöktü. Gazeteden, havadislerden falan uzaklaştı. Temiz bir sofraörtüsü, bir tahta kaşık, tepeden tırnağa çiçek açmış bir badem ağacı düşündü, sonra bir Yunus ilahisinin içinde gezinmeye başladı.

Mola verdiler.

Kaytan bıyıklı, karayağız şoför müridi yemeğe davet etti. Kabak kafalı şişman adam, civelek muavin, şoförün kendisi, yanında yol boyu sohbet edip durdukları bir akrabası hep birlikte yemeğe oturdular. Mürit azık torbasından mendile sarılmış tulum peyniri ile tandır ekmeğini çıkardı.

Lokantaya taze sağılmış süt kokusu ve çiğnenmiş çimen kokusu birlikte yayıldı. Sofradakiler müridin peynirinden ve ekmeğinden "hele şöyle bir tadalım" diye bir iki lokma aldılar.

"Yahu bu ne güzel peynir böyle, ya bu ne tatlı ekmek" deyip yumuldular. Neredeyse lokantanın yemeğine hiç el vuramadılar. Onlar yedikçe mürit sevindi, onlar yedikçe mürit "buyurun, aç kalmayın, karnınızı doyurun" dedi. Yediler yediler bitiremediler. Sonunda mürit sanki hiç el sürülmemiş gibi azığını topladı. Kısacık bir yemek duası yaptı.

O sofrada bulunanlar, o lokantada yemek yiyenler, oraları mesken tutup oturanlar bu duadan nasiplerini aldılar.

Bereket yağdı.

Bereket az bir süre lokantacının, benzincinin, şoförün, yolcuların, canlı cansız her mahlûkun önünde el bağlayıp durdu. Böyle bir rahmet ânında bir dilenci lokantanın kapısından patronun masasına doğru baktı. Patron o sırada sigarasını yakıyordu. Varsın yaksın. Yine de dilenciyi bal gibi gördü. Aklınca görmezlikten geleyim dedi. Hani sigara yakıyor ya. Umursamazlıkla başını

öte tarafa çevirdi. Bunun üzerine bereket bir daha kimbilir kimin yüzü suyu hörmetine dönüp gelmek üzere oralardan kaçıp gitti.

Bereket uzaklaşırken mürit onun ardısıra bakıp durdu.
İçini geçirdi.
Tövbe-istiğfar etti.
Otobüse bindi.

Şehre indiğinde müridi tanımadığı bir kalabalık karşıladı. Yani esasen o kalabalık oralarda her gün, her saat vardı. Asık yüzlü, çatık kaşlı bir kalabalık. Belli ki insanların her birinin hem çok mühim bir işi, hem çok acelesi vardı.
Mürit önce buralarda yaramaz bir iş olduğunu sandı. Öyle ya; bu kadar adam biraraya geldiğine göre. Sonra böyle düşündüğüne utandı. İnsanoğlu hep bir yaramaz iş etrafında mı toplanır. Belki de bu yanlarda bir düğün-dernek vardır, ona gelmişlerdir dedi. Kalabalığı yarıp çıktı.
Bu defa müridi birbirine yapışmış koca koca binalar karşıladı. Sel gibi akıp giden arabalar, şehrin üzerine asılmış kara bir duman karşıladı. Meyus oldu mürit. Başını kaldırıp güneşe baktı. Güneş dahi ondan meyus idi, kara dumanın ardında donup kalmış idi.

Yola düştü mürit.
Geçip giderken oracıkta büzülüp kalmış olan bir ağa-

cın yaprağını okşadı. Eli toza bulandı. Yaprak nefes darlığı çekiyormuş gibi inledi. Ona çevre kirliliğinden falan bahsetmeye başladı. Sonra bir kedi ile karşılaştı. Kediye selâm verdi mürit. Hayvan oralı değildi, burnunun dikine gidiyordu.
Galiba ipin ucu kaçmıştı buralarda.

Sirkeci otobüs durağının önüne gelmişti. Elele tutuşmuş giden bir genç çifte "Sirkeci Durağı"nı sordu. Oğlan kıza, kız oğlana baktı. Gülüştüler. "Senin okumanyazman yok galiba beyamca" dediler. "Bak işte burası Sirkeci Durağı", elleriyle bir tabelayı işaret ederek, "Bakın yazıyor", "Nereye gidecektiniz siz?" diye sordular.
Onlara gideceği yeri söyledi. Onlar da bilmiyor olmalılar ki, sağa sola bakınmaya başladılar. Sonra başka insanlar gelip toplandılar. Her kafadan bir ses çıkıyordu. "Ne olmuş, ne istiyormuş, kimmiş" diye itip kakmaya başladılar müridi. Derken bir otobüs geldi. Kalabalık o itiş kakış ile otobüse saldırdı. Birbirlerini çiğneyerek otobüse doluştular. Mürit gerilerde kalmıştı. Tam o sırada başka bir sakallı onu görmüştü. Kolundan tutup bir kenara çekti. Derdine derman olmak istedi anlaşılan.

Uyanık olacaksın.
Kendini ezdirmeyeceksin.
Baban olsa güvenmeyeceksin. Buralarda gemisini kur-

taran kaptan. En sonunda "Paran var mı, paran" diye, kendince müride nasihat etti, yol yordam gösterdi.
Mürit bu kara sakallı adamın çakmak çakmak gözlerine baktı. Gördü ki adam şehrin kitabında kendine uygun bir sahife bulmuş. O sahifeyi kesip cebine koymuş. Ona teşekkür edip selâmet diledi. Vardı kendi bildiğince efendisinin izine düştü. Sanki suya seccade saldı.
O varınca sokakların kat kat binaları katlarından soyundular. Ağaçlar silkinip uykudan uyandılar. Çiçekler açılıp gerçekten kokmaya başladılar. Betonlar, asfaltlar yarılıp kara toprak mis gibi ortaya çıktı. Arabalar, eşyalar hakimiyetini kaybetti. Lokantalar iki kap yemek çıkarmaya başladı. İnsanlar birbiri ile sarılıp helallaştı. Zenginler ellerini ceplerine atıp sadaka vermeye başladılar. Görülmedik işler oldu.
Mürit yürüyünce masalar, evraklar, iyi hal kâğıtları, hüviyet cüzdanları, diplomalar, harç ve pullar, çekler, senetler seslerini kestiler.
Bu hal üzere mürit tekkeye vardı.
Müridin "Allah" diyerek yarıp geçtiği kalabalık meğer tekkenin etrafını da sarmamış mı?
İşte o sıra şaşkınlık elverdi.
Bir elde testi, bir elde çıkın, kaldı mürit oracıkta.
Haliyle onu orada öylece bırakmadılar. İçeri alıp hatır sordular. Duydular ki tâ uzaklardan, bir dağ köyünden kopup gelmiştir, Efendinin hemşehrisidir diye baş üstünde tuttular. Lakin sıkı tenbih ettiler, kim Efendi çok

önemli misafirler ile halvettedir şimdi görüşmek olmaz, hele biraz sabredesin.
Mürit bir köşeye çöktü oturdu. Köyden çıktığından bu yana başa gelen halleri bir bir fikreylemeye başladı.
Ne zaman ki kapılar açıldı, mürit uzun mu uzun bir odanın öte başında Efendisini gördü.
Efendi dahi onu gördü. Onu görmekle kalmadı, önünde domur domur terlemiş Akpınar'ın suyu ile dolu testiyi farketti.
Hal dili ile gözgöze bir süre bakışıp anlaştılar.
Mürit anladı ki aşıp geldiği engeller efendisi ile arasında uzanıp gitmektedir. Bundan öteye geçmeyi edep dışı bildi. Parlak kumaştan elbiseleri ile, diz kırıp oturmayı beceremeyen siyaset adamları, bankacılar, sanayiciler, polisler, askerler, artistler, din adamları; onların altında tüccarlar, memurlar, müdürler, şefler, şef yardımcıları.
Hatta işçiler. Mürit bir ara garip başını kaşıyıp işsiz-güçsüzleri de gördü.
Efendi ona kalkıp bir "Hoşgeldin" diyemedi.
Testi ile arasında duranları çiğneyip geçemedi.
Müridin hasret ateşini dindiremedi.
Yandı mürit. Testiyi bırakıp tekkeden çıktı mürit.
Bundan geri efendisi için de dua etti mürit.

SATILIK HUZUR

İçimde yıllar sonra memlekete dönmüş olmanın sevinci, ellerimde bavullar, havaalanının kalabalık telaşından kurtulup bir taksiye doğru yürürken azıcık terlemiş alnıma huzurun sessiz, sakin, ama garip bir şekilde ürpertici eli dokunuverdi...

Bavulları bıraktım, terimi sildim.
Tam bu sırada o boz renkli kertenkele, ayaklarımın ucundan sessiz, sakin ama garip şekilde ürpertici bir bakışla süzülerek geçip gitti.

Vay canına... İşte bir yabani kertenkele asfaltlarda elini kolunu sallayarak dolaşıyor.
İçimden yıldırım gibi şunun peşisıra ayaklarımı pat pat yere vururak koşup korkutmak geçti. İşte o kadar... Çünkü kertenkelenin yırtarak açtığı ipek çarşafın altından bütün bir tabiat sessizce gülümsemeye başlamıştı. Şakır şakır güneş içinde kalmıştım. Etrafımda arı ve sinek vızıltısı. Çığlığı duyulmayan kırlangıçların keskin

kanatları. Az ileride bir salkımsöğüt, efendi efendi uzanıp duruyor. Aman Yarabbi... Herşey ne kadar sakin, ne kadar huzur ve sükûn içinde...

Bu şaşkınlığımı uzun süren bir daüssılanın ardından duyulabilecek şoka atfederek taksiye bindim. Şoför omuzunun üzerinden gülümsedi; yumuşak, terbiyeli seslendi:
– Nereye abi...
Şoförün yüzündeki gülümseme kertenkeleden beter. Düşünün; bu şoförün ne kasketi, ne bıyığı var. Kıravatlı, tıraşlı, takım elbiseli, alabrus kestirmiş saçlarını. Hadi bütün bunlara "eyvallah" dedik; ya o mahut gülümseme.

Kalabalıkta kimsenin yüzü kendinin değildir, bilirsiniz. Ben de zaten bir telâş içinde geçmiştim havaalanının kapalı mekânlarını. Ama şimdi gördüğüm görevli yüzlerindeki gülümsemeleri, parça parça birbirine ekleyince; bu taksi şoförünün yüzündeki ifade birden ete-kemiğe büründü. Ben de elimde olmayarak aynı şekilde gülümsedim galiba ve gideceğim yeri söyledim.

Yola koyulduk.
Kavaklar, tozlu yaprakları ile yeni dikilmiş çınar ağaçları, akasyalar, zakkumlar yol kenarında esas duruşa geçmişlerdi. Önümüzden yanımızdan geçen araçlar,

ağaçlarla birlikte beni sessizce selâmlıyordu sanki. Bir daha "vay canına"... Böyle bir karşılama törenini mümkünü yok hayal edemezdim. Bunlar benim yıllar önce bırakıp gittiğim ağaçlar, yollar ve şoförler değildi.

Cinlerim ve onlarla haşır-neşir olan fikirlerim etrafta bir muhalif mesaj aramaya koyuldu. Mahiyeti malum bir alışkanlıkta iki yanımızdan akıp giden duvarlara baktım. Biz eskiden duvarlarla konuşurduk. Duvarlar anlatırdı memlekette olup-bitenleri. Güç kavgası onların üzerinde yapılırdı. Onların rengi yansırdı insanların yüzlerine.
Duvarları yıkmışlar...
Önünde ve ardında duranları birbirine kavuşturmuşlar. Yıkılan duvarların yerinde birlik ve beraberlik fotoğrafları çektiren o sessiz, sakin, garip bir şekilde ürpertici tebessüm.
Yıkılmayan duvarları da gördüm. Kıyısında, köşesinde kırmızı boyası uçmuş fırça izleri. Bu hatıranın üzerinde konser afişleri, yerli ve yabancı arabalar, piyangolar, mankenler...
Taksiden iniyorum.
Şoförün parasını verirken parmaklarımın arasına birkaç dolar sıkışıyor. Şoför geçmişe göre şimdi neredeyse bir servet tutacak olan yol parasını dolar olarak tahsil ediyor. Onu sessiz ve huzurlu tebessümü ile başbaşa bırakıyorum. Hemen bir sigara yakmalıyım; yerli tütünü özlemişim.

Ben yurt dışında iken gazetelerin ekonomi sayfaları genişlemiş. Köşedeki bayi ağarmış saçlarına aldırmadan borsa havadislerini okuyor. Kulübesini bir baştan bir başa yabancı isimli yerli dergiler istila etmiş.
Bir gazete ve bir paket sigara alıp dönüyorum. Birden bir eski tanıdık ile burun-buruna geliyoruz.
Sarılıp yanaklarımdan öpüyor beni.
Şişmanlamış ve saçları dökülmüş. Parlak kumaştan bir kruvaze takım elbise giyiyor, kırmızı mendil-kırmızı kıravat. Ayak üstü geçen yılların dökümünü yapıyor oracıkta. Ben gidince meğerse memleketi bir cehennem sıcağı kaplayıvermiş. Millet, aman bir gölge olsun da isterse süngü gölgesi olsun diyesiymiş. Kendisi de bu yeni ve çağdaş yapılanma içinde gölgelenecek bir mevki edinmiş tabi. Bana yine DPT'de çalışıp çalışmadığımı soruyor. Ona "bilgi ve görgümü artırmak için" dünyanın bir numaralı ülkesine gittiğimi söylüyorum. Üniversiteye intisab etmiş birkaç arkadaşın adı geçiyor. Doktoralarını yaptıklarını ve konut kredi taksitlerini ödediklerini söylüyor. Herkes bir yerlere gelmiş, ihracat gelirleri artmış, sinemada star sistemi yıkılmış.

Benim yine galiba ağzım bir karış açık, kulaklarım arabaların motor seslerinde. Oysa arabaların motor sesleri yok. Kornaları çalışmıyor. Yayalar kırmızıda duruyor, yeşilde geçiyor.
Eski aşina ile ayrılırken kulağıma eğiliyor; sırnaşıyor:
– Kimbilir ne kadar döviz getirdin... Bunca yıl yurt dı-

şında köşe olmuşsundur, köşe...
Köşe kelimesini cebime koyup, bu huzurlu ortam içinde yavaş yavaş huzursuzlanarak yürüyorum...
Anneme gideyim bari, bir an önce evime kavuşayım...
Annem, "İlhan, İlhan" diye gözyaşları arasında boynuma sarılıyor. Ben geliyorum diye tatarböreği yapmış. Odalarda lavanta kokusu dolaştırmış, bana ince kenarlı porselen bir çay fincanı almış. Ablamdan, onun evliliğinden konuşuyoruz. Mimar damat bir tatil köyü projesine ortak olmuş, ablam kitaplarını getirip bana bırakmış, babamın vefatından sonra üniversiteyi terketmiş, iyi ki terketmiş yoksa 1402'lik olabilirmiş. 1402.
Akşam, kanepede, yanyana, ana-oğul sevgisi ile birbirimizi ısıtarak televizyon seyrettik. Annem beni evlendirme projelerini sessizce geliştirirken, ben haberlere dalmışım. Başbakan'ın bir tesisi hizmete açışı, başbakanın bir heyeti kabulü, başbakanın cumhurbaşkanı ile mutat görüşmesi, başbakanın bir konuda demeci, başbakanın sayın eşinin bir vakıf şubesindeki hanımlar topluluğuna seslenişi.
Gece rüyamda babamı gördüm. Profesör Âsım Bey'i. Birlikte kendi talebeliğinde kendinin, benim talebeliğimde benim bir süre kaldığım medreseyi; medresedeki öğrenci yurdunu geziyoruz. Bana medrese bahçesinin ortasındaki nar ağacını gösteriyor. "İlhan, işte burada, bu nar ağacının altında soframızı kurar, iftar vaktini beklerdik" diyor. Babama huzur içinde gülümseyerek "Alternatif yok" diyorum. Üzülüyor besbelli, üzün-

tüsü gözlerinden okunuyor. "Peki, ne yapacaksın?" diye soruyor. Acımasız bir ses tonu ile duraksamadan cevaplıyorum: "Siyasete gireceğim tabii. Bunun için herşey hazır değil mi? Akademik kariyerim, yurt dışı tecrübem, lisan bilirliğim, bilhassa sizden bana tevarüs etmesi gereken liberal geçmişim"... Başını önüne eğiyor. Neredeyse ağlayacak. Titrek bir ses ile: "Biliyor musun İlhan... Ben yurt dışına tahsile giderken mestlastik giyiyordum"... Artık ok, yaydan çıkmıştır. "Tabi biliyorum. Dönerken gitar, biriyantin ve bir araba getirmişsin". Rüyamda babama çağdaşlık ve muhafazakârlık üzerine uzun bir diskur geçtim herhalde, hatırlamıyorum...

Sabah kalktığımda sistemin ülke toprağına "lök" gibi oturmuş olduğunu gördüm. Demek dünkü hazımsızlığım bundan imiş. Bugün ise ağzım zehir gibi acı.

Yeni kurulan derneklere uğradım, panellere katıldım. Çatlak sesler duydum; çatlaklığın hiçbir kıymet-i harbiyesi kalmamış idi. Babama rüyada çektiğim nutkun bir parçası zihnimde dolaşıyordu: "Ruhumun bir kısmını satarak seçimlere girsem ne farkeder?" demişim. Babam, "Ne seçimi" dedi, "Sen yolunu çizmemiş miydin?"...

Haklısın baba. Yolumuzu çizmiş idik. Ama ben yurt dışında iken bu yolu iptal etmişler. Tek yol falan kalmamış. Daha doğrusu yol-mol yok. Hınzır ve hırçın bir ifade ile "açıkçası yolsuzluk" hüküm sürüyor.

Sonra o medrese, Dâvâ Delisi Kerim, Murat Ağabey...

Sait Faik'in "Son kuşlar" hikâyesi.
Boğazına kadar huzura batmış bir ortamda yeniden DPT'ye dönmek fevkalade rahatsız etti beni. Gazeteler "dinciler"den bahsediyordu. Dört eğilim mecliste birleşmişti.
Madem ki Murat Ağabey'e kadar geldim; demek ki ben de aynı kaderi paylaşmak ihtiyacında imişim. Adam ömrünü hakkı tebliğ uğruna harcadı. Sahneye "Herşey satılık" oyunu konulduğunda zaten ölmüştü. Geride bizi bıraktı.
Peki "biz" kimiz...?
İşte bu ter dökmeğe değerdi... Bu bir varoluş kavgası olabilirdi. Bu birlik-beraberlik ortamında, bu huzurlu sokaklarda "biz kimiz" diye haykırmak bir huzursuzluk yaratabilirdi.
Oturup denize baktığım kıyı kahvesinde serkeş bir serçe cıvıldadı. Ben de tam o sırada çıkaracağım derginin adını koymuş idim. Bir yanardağ gibi yerimden kalktım.
O hızla kitapçılar çarşısına varmışım.
Bir günde bu kaçıncı "vay canına"....
Meğer ben burada yok iken bütün dergileri çıkarmışlar.
Raflarda, sergilerde, vitrinlerde yer kalmamış.
Tuhaf... Dergi çıkarmak da bir "iş" olmuş.
Karıştırdığım her dergi sayfasında, yeni çıkacak dergilerin ilanları...
Bu defa gerçekten bir sigara yakıyorum.

Alternatif yok mu?...
Bunu bilse bilse Efendi hazretleri bilir.
Zaten memlekete gelir gelmez tekkeye uğramam gerekmez miydi?
Elimi çabuk tutmalıyım. Yoksa huzur içinde okunan ezan, huzur içinde yenilen yemek, huzur içinde verilen oy

CÜZ GÜLÜ

Birinci çocuk bir değirmen kurmuştu.
Parmak kalınlığındaki suyu oluğa bağlamıştı. Su oluktan dökülürken çer–çöp pervaneyi döndürüyor, pervaneden sıçrayan damlacıklar kirpiklerine dokunuyordu.
Sonra çamurdan bir eşek yaptı. Eşeğin üzerine bir susam tanesi koydu. Bu ne dedim, bu dedi ihtiyar adamın eşeği. Ya üzerindeki susam? Yanaklarını çukurlaştırıp beyaz dişleri ile güldü. O da buğday çuvalı dedi. Gözlerinden yayılan sevinç parıltısı başımı döndürmüştü. Ama ihtiyar adamı göremiyorum dedim. Gülüşü minnacık billur kırıntısı kahkahaya dönüştü. Etrafına bakındı, bana sezdirmeden bir parmak çamur kaptı. Ellerini arkasına sakladı. Sonra eşeğin ardına bir küçümen çamur dikti. İşteee, bu da ihtiyar amca deyip yüzüme baktı.

O küçümen balçık parçasının içinde bir insan gizli olduğunu ima ediyordu.

O zaman ben değirmene bir kez daha baktım. Düz damlı, çamur sıvalı bayağı bir su değirmeni idi. Etrafında salkım söğütler, servi kavaklar, kuşburnular, alıç ağaçları.
Yabani güllerin rayihası arasından kendime yol açarak suya doğru yürüdüm. Dibinde beyaz çakılların par par yandığı duru, serin bir su. Dayanamayıp başına çöktüm, ayakkabılarımı çıkardım, şalvarımın paçalarını çemreledim, içine girdim.
Bir anda nane, yarpuz, çilek, kuş üzümü ve benzeri binbir koku, gün ışığı, güvercin kanadı, kuzu melemesi, ceylan ürkekliği, arı vızıltısı, alâim-i semanın yedi rengi içinde kalıverdim. Bir avuç su alıp yüzüme serpince zikir ilahileri her bir yönden boşalmaya başladı. Suya baktım ve çocuğun yüzündeki ifadeyi gördüm.

Bu ifade. Yani orada hem saklı, hem aşikâr olan şey. Yani ezelden beri bildiğimiz bir şey. Sonra unuttuğumuz o şey. Gülün yaprağı, kokusu, rengi, gövdesi, dikeni ile bize anlattığı, lakin bizde daha fazlası, aslı olan şey.

Çocukla birlikte değirmene girdik.
İhtiyarın buğdayını övütmeye başladık. Taşlar arasına düşen her buğday tanesi bize dünyada başından geçen kısacık macerayı anlatıyordu.

Ben de kendi hikâyemi nakletmeye başladım.

Şöyle ki, hani efendim beni bir dağda bulmuştu. Dizinin dibine oturtmuş, mübarek eli ile sırtımı sıvazlamış, kalp gözümü açmıştı. Sonra beni posta layık görmüştü.

Ondan sonra neler oldu? Kitaplarda yazılıdır.

Efendimin elini tutup da onun görklü nazarını tevarüs etmiş değil mi idim? Hani nerde o baktığını gören bakış? Efendimin mübarek parmağını dilime sürtmesi ile hak söylemeye başlamış değil mi idim? Hani nerde o ifade, o lisan? Vakıa sükut etmek daha bir yakışık alır iken, ne idi o celal, o nutuk?

Etrafımı kesret halkası almış, kalabalıklar ağzımın içine bakar olmuştu. Güneşin göğsümün kıllarına nakşettiği beyazlık, atlas u dibalar altında kirli sarıya evrilmişti. Bu ne tombul ve parlak yüz. Bu hanımeli parmaklar benim mi acaba? Ya bu seksen okkalık vücut!...

Değirmene kelebekler, tarla fareleri, nazlı üveyikler, çilekeş yük katırları, dulkarı yetimleri, seferberlik kalıntıları, kabına sığmayan delikanlılar, yanakları güz alması gelinler, borçlular–alacaklılar, iyimserler–kötümserler, hastalar–sağlar, hırlılar–hırsızlar girip çıkıyordu.

Çocuğun izni ile sağları bırakıp hastaları, işleri yolunda gitmeyenleri, yüzleri bir gün olsun gülmeyenleri, hırsızları, ipsiz sapsızları, kenarda köşede kalmışları, yıldızı kaymış küskünleri ben karşıladım.

Yük altına girdim, dert dinledim, göz yaşı sildim, ayak kiri temizledim, naz çektim; boynu büküklerin boynu-

nu, kalbi kırıkların kalbini sağaltmaya çalıştım. Terimin damladığı topraklar en nihayetinde mis kokmaya başladı. Bir leylek gelip başımda yuva yaptı. Sövene dilsiz, dövene elsiz oldum. Mağrur kalbi yumuşattım. Elif kaddimi dal'a çevirdim.
O zaman çocuk benim elime de bir tutam çamur verdi.

İkinci çocuk o nane kokulu suyun dağdan inip ovaya kavuştuğu yerde bir meyve bahçesi kurmuştu.
Yedi cins elma, dokuz cins armut, bir o kadar vişne, kiraz, kayısı, ceviz yetiştirmişti. Kızılcıkların domur domur kırmızısı dallardan sarkıyordu. İncirlerden bal damlıyordu.
Gelip geçenlerin, dertlinin–dertsizin, yolcunun–yolsuzun güpegündüz istedikleri kadar alıp yedikleri bu meyve bahçesine vardığımda ikinci çocuk dut pekmezi kaynatıyordu.
Avuçiçi kadar bir toprak güvece, bir miktar bulanık su koymuş, bir saman çöpü ile karıştırıyor; bir yandan da güvecin altına üfleyip duruyordu.
Selam verip yanına oturdum.
Bana pekmez ikram etti.

Şu bodur elmanın meyvesi kalbi kararmışlara, şu kara kiraz merhametten maraz olanlara, şu sulu şeftaliler ibadetten taattan beri duranlara, şu zerdaliler muratlarına ermemiş gün yüzü görmemişlere, şu ballı incirler de mal hırsından gözü dönmüşlere, diye diye her bir

ağacı ziyaret ettik.
Ben dahi o parmak kalınlığındaki suyun kenarına ikinci çocuk ile birlikte saman çöplerini bu cevizdir, bu da kiraz diye dikip durdum.
Artık rüzgârın anlattıklarını anlıyor, karıncaların söylediklerini duyuyordum. Ağustos böcekleri kayısılar olgunlaşsın diye öterlermiş bunu da öğrendim. Ot biçtim, su suvardım, bel belledim. Gecenin kara çadırı altında yıldızları saydım. Yaprakların, çiçeklerin, çimenlerin, böceklerin, suyun, havanın, toprağın, dağların, taşların, kurdun, kuşun üzerine çekilen örtüleri araladım. İçimin içinde sönüp küllenmiş ateşte bulunan o bir tek kıvılcım parladı. Aşkın alevi kalbin buzlarını eritti. Bu şifa bağının sahibi olan çocuk elveda deyip ayrılırken bana bir ufak saman çöpü armağan etti. Parmak kadar, kuru sarı, incecik bir saman çöpü.

Üçüncü çocuk suyun ovayı bir baştan bir başa dolanıp geçtiği düzlükte bir şehir kurmuştu.
Elindeki ucu sivri sopa ile toprağın üzerine çizgiler çekerek yolları açıyor, bu yolların kenarında kimi kare, kimi dikdörtgen çerçeveler çizerek bahçeleri, bağları, çarşıları, dükkanları belirliyordu.
Gecenin bir vaktinde şehre girdim.
Sokaklarda ne bekçi vardı, ne asker. Hiçbir evin kapısı kilitlenmemişti. Gece gündüz ahalinin üzerine rahmet yağıyordu. Her mahalle bir mektep, her fert talebe idi. Bilenler bilmeyenlerden mesul, güçlüler zayıflardan

sorumlu idi. Hastalar hastalıkları için üzülmüyor, sağlar sağlık sebebi ile kasıla kasıla gezinmiyordu. İnsanların elinde para, mektupların üzerinde pul yoktu. Kimse amir değildi ve memur da yoktu.
Bu şehrin bir kapısından girip, öbür kapısından çıkıncaya kadar bildiklerimi unuttum, unuttuklarımı hatırladım. Var olan varlığım yok olmuş, yoktan varedilmiş idim.

Oradan bize tayy-ı mekan nasib oldu.
Sarığımın arasına bir katmerli gül sıkışmış onu, yani ondan yayılıp duran rayihayı, o küçümen balçığa katıp, parmak kadar saman çöpü ile karıştırdım. Bu ıssız dağ başına bu tekkeyi kurup çattım.
O çocukların bakışlarından, gülüşlerinden, yüzlerinden, sözlerinden toplanıp gelen ne varsa, hayatımın bu son cüzüne, o ak sayfanın kenarına nakışlandı.
Esrarımın aslı budur.

dergâh yayınları

MUSTAFA KUTLU

bütün eserleri

Kapıları Açmak

♦

Menekşeli Mektup

♦

Chef

♦

Rüzgârlı Pazar

♦

Tufandan Önce

♦

Mavi Kuş

♦

Beyhude Ömrüm

♦

Uzun Hikâye

♦

Hüzün ve Tesadüf

♦

Yokuşa Akan Sular

♦

Yoksulluk Kitabı

♦

Ya Tahammül Ya Sefer

♦

Bu Böyledir

♦

Arka Kapak Yazıları

♦

Sır

♦

Şehir Mektupları

♦

Akasya ve Mandolin

♦

Yoksulluk İçimizde

♦

Huzursuz Bacak

♦

Tahir Sami Bey'in Özel Hayatı

♦

Zafer Yahut Hiç